

STUDIU COMPARATIV
PRIVIND PROCEDURILE IN MATERIA ADOPTIEI NATIONALE
IN TARI MEMBRE ALE UNIUNII EUROPENE

2006

Oficiul Român pentru Adopții

CUPRINS

1. Sinteza pe tari

- 1.1. Marea Britanie
- 1.2. Irlanda
- 1.3. Cehia
- 1.4. Danemarca
- 1.5. Austria
- 1.6. Germania
- 1.7. Italia
- 1.8. Olanda

2. Sinteza comparativa in tarile UE

- 2.1. legislatie
- 2.2. structuri responsabile
- 2.3. conditii pentru copil
- 2.4. conditii pentru adoptatori
- 2.5. etape
 - 2.5.1. evaluare/atestare adoptatori
 - 2.5.2. potrivire si plasament pre-adoptiv
 - 2.5.3. incuviintare adoptie
- 2.6. confidentialitate
- 2.7. costuri
- 2.8. stimulente
- 2.9. alte particularitati

1. Sinteza pe tari

1.1. MAREA BRITANIE

1. Legislatie in vigoare:

- Legea adoptiei si copilului 2002

2. Structuri responsabile

- **la nivel executiv:** agentii autorizate pentru adoptie (societati voluntare sau, asa cum este cazul marii majoritati, parte a serviciilor sociale ale autoritatilor locale)
- **la nivel decizional:** - comisia independenta de adoptii a agentiei (adoption panel)- recomanda atestarea potentialilor adoptatori si plasarea copiilor
 - instanta judecatoreasca - pentru incuviintarea adoptiei

3. Conditii pentru copil

- varsta copilului: sub 18 ani
- consimtamantul parintilor naturali ori a reprezentantului legal, dat in mod liber si dupa primirea informatiilor referitoare la efectele sale legale
- daca nu se poate obtine consimtamantul parintilor instanta poate totusi sa incuviinteze adoptia daca este convinsa ca:
 - a) parintele nu poate fi gasit sau este incapabil sa-si dea consimtamantul
 - b) bunastarea copilului cere dispensarea de consimtamantul parintelui
- in aceste situatii se numeste un curator care sa analizeze situatia si sa propuna incuviintarea sau nu a adoptiei.

4. Conditii pentru potentialii adoptatori

- pot adopta persoane singure (heterosexuale, lesbiene sau homosexuali) sau cupluri care au implinit varsta de 21 de ani si care nu au savarsit infractiuni impotriva copiilor ori alte infractiuni grave;
 - chiar daca nu exista o limita superioara de varsta prevazuta de lege, multe agentii se asteapta sa nu existe o diferenta de varsta mai mare de 45 de ani intre copil si parintii adoptivi (totusi orice diferenta de varsta se analizeaza in contextul nevoilor fiecarui copil). De asemenea, cele mai multe agentii nu vor lua in considerare aplicanti cu varsta sub 25 ani din cauza lipsei de maturitate.
 - *pentru adoptatorii care doresc sa adopte copii foarte mici este de asteptat in general sa existe criterii mult mai riguroase; este mult mai probabil ca agentiile sa aleaga pentru aceasta categorie de copii candidati intre 26 si 35 de ani, care nu au nici un fel de probleme de sanatate, locuiesc intr-o anumita zona de multa vreme si care, daca sunt angajati intr-o relatie, aceasta este una de durata*
- persoana singura sau ambii membrii ai cuplului (daca doresc sa adopte ca si cuplu) trebuie sa aiba domiciliul in UK de cel putin 1 an inainte de data solicitarii de incuviintare a adoptiei.
- este putin probabil sa poata adopta cei care au avut propriul copil in ingrijirea serviciilor sociale.

5. Etape

5.1. Evaluare potentiali adoptatori

- solicitarea pentru adoptie se depune la una dintre structurile executive mentionate anterior; chiar daca solicitantii nu sunt limitati la agentiile de la domiciliul lor, de obicei agentiile lucreaza cu solicitanti aflati pe raza a aprox. 50 de mile de biroul lor.
- chiar daca este posibil sa se depuna solicitarea doar la o singura agentie, intr-o prima faza pot fi contactate mai multe agentii (exista spre exemplu agentii care "inchid" pe anumite perioade lista lor de asteptare pentru persoane care nu doresc sa adopte decat bebelusi fara dizabilitati).
- in general agentiile nu considera ca au de-a face cu o aplicatie serioasa decat atunci cand solicitantii au participat la un numar (4-6) de grupuri de informare si pregatire, argumentat de faptul ca pana nu stii suficient de multe despre adoptie si despre copiii care pot fi adoptati nu esti in masura sa ai o idee realista daca adoptia este potrivita sau nu pentru tine.
- daca dupa aceste intalniri de grup aplicantul decide sa continue procesul se organizeaza vizitele la domiciliu, in cursul carora se discuta atat individual cat si cu toti membrii familiei/gospodariei aplicantului.
- se estimeaza ca dureaza intre 6 si 12 luni pentru ca asistentul social desemnat de agentie sa finalizeze evaluarea potentialilor adoptatori si o decizie sa fie luata de catre Comisie; pe langa vizitele la domiciliu, aceasta evaluare include verificari confidentiale facute de serviciile sociale locale si de politie, examinarea aplicantilor de catre medic, referinte personale din partea a cel putin 2 prieteni.
- comisia independenta de adoptii va analiza raportul intocmit si va recomanda aprobarea sau nu a solicitantilor ca si adoptatori. Din comisie fac parte atat membrii ai staff-ului agentiei cat si alte persoane (profesori, asistenti maternali, parinti adoptivi, preoti etc); recomandarea comisiei se face catre cel care are responsabilitatea pentru agentia respectiva (conducatorul), care, cel mai adesea accepta recomandarea comisiei dar are puterea sa o si decline.
- daca agentia isi propune sa nu aprobe calitatea de adoptatori, aplicantii pot solicita reexaminarea solicitarii lor, de catre aceeasi agentie sau de catre un **organism independent (independent review mechanism)** care la randul sau face o evaluare si o recomandare in consecinta.

5.2. Potrivire

- se realizeaza in principiu de catre agentia care a realizat evaluarea, inclusiv pentru copii al caror profil apare in publicatii de specialitate; exista si varianta in care agentiile transmit familiile catre **Registrul pentru Adoptii** (valabil pentru Anglia si Tara Galilor), al carui rol este sa faca legatura intre copiii care asteapta parinti adoptivi si adoptatori aprobati.
 - o adoptatorii trebuie sa-si dea consimtamantul pentru a fi inclusi in acest Registru, in ideea in care informatii cu privire la persoana lor vor fi impartasite cu alte agentii pentru adoptie
 - o copiii care au capacitatea de a intelege scopul si functionarea Registrului trebuie sa-si dea si ei consimtamantul pentru a fi inclusi in Registru
 - o atunci cand un copil se afla sub o masura de protectie iar agentia exercita drepturile parintesti, conducatorul agentiei desemnat sa faca acest lucru trebuie, dupa consultarea cu alte persoane care pot eventual sa detina si ei responsabilitati parintesti, sa-si dea consimtamantul pentru includerea copilului respectiv in Registru. Atunci cand este vorba despre o masura de protectie tranzitorie agentia nu trebuie sa obtina aprobarea instantei judecatoresti inasa, ca buna practica, este de dorit informarea instantei cu privire la includerea copilului in Registru.

- atunci cand parintii naturali detin drepturile parintesti, acestia trebuie sa consimta la includerea copilului in registru
- formularul prin care se face solicitarea de inscriere include o declaratie a persoanei care il completeaza cu privire la faptul ca toate consimtamintele necesare au fost obtinute. Este responsabilitatea fiecarei agentii sa se asigure ca aceste consimtaminte au fost obtinute si sunt la dosar (consimtamintele nu se transmit catre Registru), precum si ca cei care au consimtit inteleg implicatiile acestui consimtamant.
- toti copiii trebuie transmisi spre inregistrare la 3 luni de la momentul aprobarii planului pentru adoptie, daca nu au fost deja plasati pe plan local sau nu se afla in proces de potrivire; acelasi termen este aplicabil si familiilor adoptatoare, in aceleasi conditii. Transmiterea datelor se poate face si imediat, daca se doreste acest lucru dar ea este obligatorie dupa termenul mentionat.
- initierea demersurilor de inregistrare in Registru se poate face de catre agentia care a atestat familia sau direct de catre adoptatori; cu toate acestea, in ultimul caz, introducerea efectiva a familiei in Registru se face doar dupa obtinerea tuturor informatiilor de la agentie.

- potrivirea propusa - indiferent daca este facuta pe plan local sau prin intermediul Registrului - va fi prezentata unei comisii pentru adoptie care va recomanda sau nu plasamentul copilului la acea familie.

- exista proceduri extrem de detaliate cu privire la modul in care se realizeaza potrivire cu copilul si respectiv acomodarea si mutarea copilului in familie (pentru situatiile in care nu este vorba de adoptia unui copil aflat in foster care la familia respectiva)

5.3. Plasament anterior adoptiei

- instanta nu poate incuviinta o adoptie decat atunci cand copilul a locuit cu familia adoptiva cel putin 13 saptamani; aceasta perioada nu poate incepe pana cand copilul nu implineste 6 saptamani, ca urmare, nici o incuviintare nu se poate face pana cand copilul nu are cel putin varsta de 19 saptamani.

- plasamentul spre adoptie se face cu consimtamantul parintelui/reprezentantului legal al copilului care poate, la acest moment ori ulterior, sa consimta si la incuviintarea adoptiei, de catre persoana pentru care si-a dat consimtamantul pentru plasament ori de catre o alta persoana aleasa de agentie.

- persoana care consimte la plasament poate, la acelasi moment ori ulterior, sa notifice agentia cu privire la: dorinta sa de a nu mai fi anuntat cu privire la incuviintarea adoptiei sau la dorinta sa de a revoca consimtamantul dat (revocarea se poate produce la orice moment).

5.4. Incuviintare adoptie

- solicitarea de incuviintare a adoptiei se adreseaza instantei judecatoresti

- instanta numeste o persoana (Reporting Officer) care verifica daca parintii naturali inteleg ce este adoptia si servesc ca si martori la consimtamantul pe care acestia il dau pentru incuviintarea adoptiei.

- incuviintarea se face cu consimtamantul parintilor naturali si al copilului; motivele argumentate pentru care instanta poate trece peste consimtamantul parintilor naturali sunt:

- parintele/reprezentantul legal nu poate fi gasit ori este incapabil sa-si dea consimtamantul (ex. pe motiv de incapacitate mintala)
- parintele/reprezentantul legal refuza sa-si dea consimtamantul in mod nerezonabil

- parintele/reprezentantul legal a esuat in mod persistent si fara cauze rezonabile sa-si indeplineasca responsabilitatile parintesti fata de copil
- parintele/reprezentantul legal si-a abandonat sau neglijat copilul
- parintele/reprezentantul legal si-a tratat de o maniera persistenta in mod necorespunzator copilul
- parintele/reprezentantul legal si-a abuzat copilul

5.5. Servicii post-adoptie

- nevoia pentru servicii post-adoptie se evalueaza inca inainte sa se realizeze plasarea copilului (din faza de evaluare si aprobare a adoptatorilor)

- exista un act normativ separat care reglementeaza accesul la, tipologia si modul de acordare a serviciilor pentru familiile adoptive.

- acesta cere autoritatii locale sa evalueze nevoia de suport/sprijin a familiei adoptive si respectiv a copilului plasat ori adoptat. In Anglia si Tara Galilor toate autoritatile locale sunt obligate sa ofere o gama de servicii de suport pentru adoptie in aria lor teritoriala. Acestea sunt:

- suport financiar
- grupuri de suport pentru parinti adoptivi si copii adoptati
- suport pentru organizarea contactului intre copiii adoptati si rudele lor biologice ori alte persoane importante pentru copil
- servicii terapeutice
- cursuri de formare pentru adoptatori pentru a intalni copii cu nevoi speciale, ingrijire de ragaz (respice care) si alte servicii pentru a sustine plasamentul
- consiliere, indrumare si informare

- **autoritatea locala responsabila pentru copil** este raspunzatoare din punct de vedere financiar pentru toate nevoile de suport si contact ale familiei adoptive, asa cum au fost acestea *agreate inainte de incuviintarea adoptiei*. Aceasta este raspunzatoare de asemenea pentru orice nevoi care apar dupa data incuviintarii adoptiei, pentru o perioada de trei ani; autoritatea locala poate sa ofere ea insasi aceste servicii sau poate aranja ca o alta agentie sau organizatie sa preia aceasta sarcina. Dupa termenul de trei ani, daca familiile adoptive necesita sprijin, **autoritatea locala de la domiciliul** lor trebuie sa realizeze o evaluare a nevoilor lor si sa decida daca ofera sprijin; exceptie fac situatiile in care familia a beneficiat de sprijin financiar neintrerupt inca de dinainte de incuviintarea adoptiei, sprijin platit de catre autoritatea locala a copilului, cand sprijinul ramane responsabilitatea acestei autoritati locale atata vreme cat familia indeplineste criteriile pentru acordarea lui.

6. Confidentialitate (accesul la informatii cu privire la originea copilului)

- modalitatile de acces la informatiile despre originea copiilor adoptati sunt reglementate de lege. In primul rand este facuta distinctia intre informatiile cu privire la identitate, care permite copilului adoptat sa afle despre parintii biologici si istoria ce a precedat adoptia si respectiv informatii care nu permit accesul la aceste date. Atunci cand solicitarea este depusa de catre adoptat, acesta trebuie sa aiba 18 ani si sa fi intrat in posesia certificatului de nastere.

- solicitarea de acces la origini poate fi insa facuta si de catre o terta parte, caz in care se face o alta distinctie deoarece solicitarea poate privi un minor sau un major. Agentia de adoptii are posibilitatea sa decida asupra acestei solicitari asa cum considera de cuviinta, luind in considerare impactul psihologic si emotional pe care l-ar avea dezvaluirea acestor informatii si ascultand/luind in considerare opiniile tuturor celor implicati (intre acestia- in cazul minorilor- parintii adoptivi, reprezentantul legal si chiar minorul, daca este cazul).

- ca o particularitate, agentiile de adoptie si-au creat servicii ad-hoc (intermediary services) pentru a asista si sprijini persoanele care solicita si primesc informatii despre istoria lor din perioada preadoptiva
- exista o structura similara cu cea din Irlanda (Adoption Contact Register) care pastreaza detalii despre adoptati si rudele lor biologice ce doresc sa vina in legatura unele cu altele.

7. Costuri

- nu au fost identificate

8. Stimulente

- in afara **serviciilor post adoptie** descrise anterior, exista urmatoarele forme de sprijin pentru adoptatori, fie in calitatea lor de adoptatori, fie in calitatea lor de parinti:

- o **concediu pentru adoptie platit**

- durata acestuia este de pana la 52 de saptamani (26 de saptamani in mod obisnuit cu posibilitate de prelungire pentru inca 26 de saptamani); plata se face pentru perioada de pana la 39 de saptamani (26 saptamani incepand cu 1 aprilie 2007), in cuantum de pana la 108,85 lire/saptamana

- conditii pentru concediu: aplicantul sa fi fost potrivit cu un copil de catre o agentie de adoptie inregistrata si sa fie angajat de cel putin 25 de saptamani inaintea acestei potriviri; in conditiile in care potrivirea se face de catre o agentie autorizata, nu are importanta daca aplicantul a avut copilul anterior in asistenta maternală.

- conditii pentru plata: sa castige mai mult decat salariul minim pentru contributie la sistemul national de asigurari (84 lire/saptamana)

- concediul poate sa inceapa de la data la care copilul incepe sa locuiasca cu aplicantul sau inainte cu maximum 14 zile de data la care se asteapta ca acel copil sa se mute in familie.

- dupa primele 26 de saptamani de concediu aplicantul are dreptul sa se intoarca in acelasi loc de munca iar dupa cele 26 de saptamani aditionale are dreptul sa se intoarca la acelasi loc de munca sau la un altul similar daca prima varianta nu este posibila.

- daca aplicantul nu face nici un fel de precizare, angajatorul va presupune ca aplicantul executa intreaga perioada de 52 de saptamani de concediu; daca aplicantul vrea sa schimbe data la care se va intoarce la servicii, va trebui sa dea angajatorului un preaviz de 28 de zile (a fost redusa perioada de preaviz de la 8 saptamani cat era pana la 1 aprilie 2007).

- plata incepe de la momentul inceperii concediului si daca nu se intrerupe concediul mai devreme, pentru o perioada de 39 de saptamani (a fost extinsa de la 26 de saptamani cat dura daca copilul era plasat inainte de 1 aprilie 2007). Cuantumul platii este de 108.85 lire/saptamana sau 90% din salariul saptamanal, functie de care dintre aceste sume este mai mica. Plata sa face ca si in cazul salariului normal iar aplicantul trebuie sa-si plateasca taxele si contributia la asigurari in acelasi mod ca si cand ar lucra.

- daca aplicantul intruneste toate conditiile dar castiga mai putin decat salariul minim pentru contributie la sistemul national de asigurari, acesta poate sa-si ia concediu pentru adoptie fara plata; pe perioada acestui concediu poate sa fie eligibil pentru alocatie de sprijin (Income Suport -vezi detalii mai jos).

- o **zile platite pentru "pastrarea legaturii" cu locul de munca** - persoana aflata in concediu pentru adoptie platit are dreptul sa efectueze pe perioada acestuia un numar de pana la 10 zile de munca fara sa-si piarda dreptul la plata concediului sau sa fie obligat sa-si intrerupa concediul.

- aceste zile pentru "pastrarea legaturii" pot fi lucrate doar daca ambele parti - angajat si angajator - sunt de acord; chiar daca aceste zile de munca pot fi in mod deosebit relevante pentru activitati cum sunt training-urile de "team-building", pentru discutarea aranjamentelor referitoare la intoarcerea la munca, pentru punerea la curent cu

evenimente semnificative de la locul de munca etc, ele pot fi folosite pentru orice activitate si ar trebui sa faca mai usoara intorcerea la munca dupa concediu.

- se stabileste de comun acord cu angajatorul ce fel de activitati vor fi efectuate si care va fi plata pentru efectuarea lor.

○ **concediu de paternitate platit** - atunci cand un cuplu adopta, partenerii pot alege, in masura in care sunt eligibili, care dintre ei isi ia concediul pentru adoptie platit si care concediul de paternitate platit.

- concediul de paternitate are o durata de maximum 2 saptamani si este platit cu aceasi suma ca si cel de adoptie, avand ca scop in principal sustinerea partenerului in cresterea si ingrijirea copilului mic (nou-nascut).

○ **concediu parental** - concediu fara plata la care au dreptul parintii care lucreaza pentru a avea grija de copii. Perioada de timp este de 13 saptamani (in total, nu pe an) pentru fiecare copil, pana la momentul in care copilul implineste 5 ani (sau se implinesc 5 ani de la data plasarii copilului adoptat ori acesta implineste 18 ani - care dintre ele se implineste prima ca si moment in timp) ori 18 saptamani pentru fiecare copil cu dizabilitati pana la implinirea varstei de 18 ani.

○ **alocatie de sprijin (Income Support)**- se acorda, in principiu, persoanelor care nu au timp suficient pentru o slujba full-time si nici suficiente venituri pentru a se intretine. Se acorda persoanei cu varsta intre 16 si 59 ani daca:

- este parinte singur
- este bolnava sau cu dizabilitati
- este student/a si parinte singur sau cu dizabilitati
- ingrijeste pe cineva bolnav sau cu dizabilitati

in conditiile in care aceste persoane

- nu au economii mai mari de 16.000 lire
- nu lucreaza sau lucreaza in medie mai putin de 16 ore/saptamana

mai pot fi indreptatiti la aceasta forma de sprijin si cei care au un venit mic daca:

- sunt bolnavi si valoarea platii pentru concediu de boala este mai mica decat alocatia de sprijin la care ar fi indreptatiti
- persoana sau partenerul/a acesteia nu lucreaza deoarece sunt in concediu parental
- persoana se afla in concediu de paternitate

- beneficiarii de income suport se califica automat si pentru o **indemnizatie acordata in mod singular la nasterea copilului (Sure Start Maternity Grant)** in valoare de 500 lire atat timp cat sunt parinti adoptivi pentru un copil sub 1 an.

○ **orar flexibil la munca** - este o sintagma desemnata sa descrie orice "stil" de munca care se potriveste cel mai bine nevoilor unei persoane in incercarea de a balansa intre viata de familie si munca. Cele mai frecvente tipuri de orar flexibil, care se pot combina intre ele pentru cea mai avantajoasa solutie, sunt:

- part-time: numar redus de ore de munca, spre exemplu prin reducerea numarului de ore/saptamana
- flexi-time: alegerea momentului in care se lucreaza (exista de regula o perioada centrala in jurul careia trebuie muncit)
- "ore anualizate": numarul de ore de munca sunt efectuate prin raportare la un an
- ore comprimate: orele normale de munca sunt efectuate in zile mai putine
- ore diferite: ore diferite pentru inceperea, pauza si sfarsitul timpului de munca pentru angajati din acelasi loc de munca
- "impartirea" slujbei: impartirea unui loc de munca destinat unei singure persoane cu un alt angajat
- munca la domiciliu: efectuarea la domiciliu a orelor de munca

1.2. IRLANDA

1. Legislatie in vigoare:

- Legea adoptiei (1952, 1964, 1974, 1976, 1979, 1988, 1991, 1998)
- Reguli pentru adoptie (1988, 1990, 1993, 1996, 1999)

2. Structuri responsabile

- la nivel executiv:

- agentii pentru adoptie autorizate
- consilii pentru sanatate (prin intermediul serviciilor comunitare de ingrijire)

- #### - la nivel decizional: **Comisia pentru Adoptii (Adoption Board)** - structura centrala independenta, formata dintr-un presedinte (magistrat de rang inalt) si opt membrii, numiti de catre Guvern. Principalele atributii ale Comisiei, in relatie cu adoptia nationala, sunt de a accepta sau refuza solicitarile pentru adoptie nationala si de a inregistra si superviza agentile pentru adoptie autorizate.

3. Conditii pentru copil

- varsta copilului: cel putin 6 saptamani si sub 18 ani; agentile nu pot plasa un copil spre adoptie decat atunci cand copilul are cel putin 4 saptamani.
- nu este nevoie ca acel copil sa se fi nascut in Irlanda, dar trebuie sa aiba rezidenta in aceasta tara.
- legea permite adoptia pentru:
 - orfani
 - copii nascuti in afara casatoriei, inclusiv, in anumite circumstante, a copiilor ai caror parinti naturali s-au casatorit ulterior, daca nasterea acestor copii nu a fost re-inregistrata. Copilul nascut de o femeie casatorita dar al carei sot nu este tatal copilului este eligibil pentru adoptie in conditiile in care paternitatea copilului poate fi dovedita astfel incat Comisia pentru Adoptii sa se declare multumita de aceste dovezi.
 - in cazuri exceptionale, tribunalul de mare instanta poate sa emita o decizie care autorizeaza adoptia copiilor ai caror parinti au esuat in indeplinirea rasponsabilitatilor fata de ei; in aceste situatii pot fi adoptati si copii nascuti intr-o casatorie.

4. Conditii pentru potentialii adoptatori

- sunt eligibile sa adopte urmatoarele persoane:
 - un cuplu casatorit care locuieste impreuna (este singura situatie in care legea permite adoptia unui copil de catre mai mult de o singura persoana)
 - o persoana casatorita care adopta singura; este necesar consimtamantul celuilalt sot, cu exceptia situatiilor in care locuiesc separat in anumite circumstante mentionate de lege.
 - mama, tatal sau o ruda a copilului
 - o persoana vaduva

O persoana singura care nu se incadreaza in una dintre ultimele doua categorii mentionate mai sus poate adopta doar daca Comisia pentru Adoptii este convinsa ca, in acea situatie particulara, este nevoie de o adoptie. Nu este posibil pentru doua persoane necasatorite sa adopte impreuna.

- varsta minima a fiecarui membru dintr-un cuplu care doreste sa adopte un copil cu care nu sunt inruditi este de 21 de ani; in situatia in care sotul adopta copilul celuilalt sot, doar unul dintre ei trebuie sa fi implinit 21 de ani.
- legea nu stabileste o varsta maxima pentru adoptatori; totusi, varsta este un factor important in evaluarea capacitatii de a adopta si cele mai multe agentii aplica limite maxime proprii.
- aplicantii trebuie sa aiba rezidenta in mod obisnuit in Irlanda de cel putin 1 an inaintea pronuntarii unei adoptii.
- atunci cand parintii adoptivi, copilul si parintii acestuia nu sunt de aceeaasi religie, parintii naturali trebuie sa stie religia fiecaruia dintre parintii adoptatori atunci cand consimt la adoptia copilului lor.

5. Etape

5.1. Evaluare potentiali adoptatori

- solicitarea pentru adoptie se depune la una dintre structurile executive mentionate anterior
- solicitantii trec printr-un proces detaliat de evaluare, al carui scop este de a stabili capacitatea acestora de a deveni parinti adoptivi. Evaluarea este realizata de unul dintre asistentii sociali ai agentiei si include un numar de vizite si interviuri, individuale sau cu ambii membri ai cuplului, desfasurate la domiciliul acestora. Cuplul are de asemenea de efectuat un examen medical.

5.2. Potrivire

- nu au fost identificate prevederi legale

5.3. Plasament anterior adoptiei

- de regula, Comisia pentru Adoptii nu va incuviinta o adoptie pana cand parintii adoptivi nu au avut in grija lor copilul pentru cel putin 6 luni. In anumite situatii, comisia poate sa prelungeasca aceasta perioada.

5.4. Incuviintare adoptie

- solicitarea de incuviintare a adoptiei se adreseaza Comisie pentru Adoptii
 - adoptia nu este incuviintata pana cand Comisia nu este convinsa de capacitatea de a adopta a fiecarui solicitant in parte. Comisia are o echipa de asistenti sociali care viziteaza la domiciliu solicitantii si raporteaza Comisie asupra celor constatate. La primirea cererii de incuviintare a adoptiei, Comisia numeste un asistent social responsabil pentru fiecare solicitare; acesta va face cel putin doua vizite la domiciliul viitorilor adoptatori.
 - in mod normal este solicitat consimtamentul oricarei persoane care este parintele sau reprezentantul legal al copilului ori care are responsabilitati sau control fata de copil, atat pentru plasarea lui in vederea adoptiei cat si pentru incuviintarea adoptiei. Cum majoritatea copiilor plasati spre adoptie sunt nascuti in afara casatoriei, consimtamentul mamei este in mod normal solicitat. Consimtamentul tatalui este solicitat:
 - atunci cand acesta s-a casatorit cu mama dupa nasterea copilului sau
 - atunci cand acesta a fost numit reprezentant legal al copilului sau i-a fost acordata custodia copilului printr-o decizie judecatoreasca sau de alt fel.
- Legea Adoptiei solicita consultarea tatalui unui copil pentru care este propus un plasament in vederea adoptiei ori pentru care s-a depus o solicitare de incuviintare a adoptiei, dar in

circumstante exceptionale Comisia poate autoriza cele doua proceduri si fara aceasta consultare atunci cand tatal nu este reprezentantul legal al copilului.

- atunci cand se pregateste adoptia de catre o agentie de adoptii, mama si tatal (daca este reprezentantul legal al copilului) ori alt reprezentant al copilului trebuie sa-si dea un consimtamant initial pentru plasarea copilului spre adoptie de catre societate. Acest consimtamant poate fi dat la orice moment dupa nasterea copilului.

- consimtamantul la incuviintarea adoptiei poate fi dat doar atunci cand copilul are cel putin 6 saptamani; el nu poate fi exprimat mai devreme de trei luni inainte de data solicitarii de incuviintare a adoptiei si poate fi retras in orice moment inaintea emiterii deciziei de incuviintare a adoptiei. Consimtamantul pentru incuviintarea adoptiei trebuie dat intr-un format prescris de lege.

- Comisia pentru Adoptii trebuie la randul ei sa fie convinsa ca toate persoanele care si-au dat consimtamantul la incuviintarea adoptiei inteleg natura si efectele acestui consimtamant, ale deciziei de incuviintare a adoptiei. Pentru a indeplini aceasta cerinta, Comisia numeste "persoane autorizate" pentru interviuarea partilor implicate (de regula mama), in numele sau. Dupa ce persoana respectiva si-a dat consimtamantul, ea este interviuata de aceasta persoana autorizata, care completeaza un chestionar impreuna cu persoana in cauza.

- Comisia poate renunta la consimtamant daca este convinsa ca persoana al carui consimtamant este cerut este incapabila sa-l exprime din motive de probleme mentale ori pentru ca nu poate fi gasita. Atunci cand o mama care a consimtit initial la plasamentul spre adoptie esueaza, neglijeaza ori refuza sa-si dea consimtamantul la incuviintarea adoptiei ori isi retrage consimtamantul deja dat, parintii adoptivi care solicita incuviintarea adoptiei se pot adresa tribunalului de mare instanta. Acesta, daca este convins ca este in interesul superior al copilului poate pronunta o hotarare prin care acorda custodia copilului parintilor adoptivi pentru o anumita perioada de vreme si autorizeaza Comisia pentru Adoptii sa se dispenseze de consimtamantul mamei la incuviintarea adoptiei in favoarea lor pe acea perioada de timp.

- consimtamantul nu este cerut pentru adoptia unui copil ai caror parinti au esuat in indeplinirea responsabilitatilor fata de ei, pentru care tribunalul de mare instanta a pronuntat o hotarare in acest sens.

Acest lucru se intampla daca sunt intrunite urmatoarele conditii:

1. fata de parinti

- *din motive fizice sau morale parintii au esuat in indatoririle lor fata de copil pentru o perioada de cel putin 12 luni inaintea momentului depunerii solicitarii*
- *este probabil ca acest esec sa continue pana cand copilul va implini 18 ani*
- *acest esec constituie un abandon din partea parintilor a tuturor drepturilor parintesti,*
- *din cauza acestui esec, Statul ca si gardian al bunurilor comune, trebuie sa suplineasca locul parintilor*

2. fata de copil

- *la momentul depunerii solicitarii se afla in custodia celor care solicita dispensarea de consimtamantul parintilor*
- *perioada de custodie este cel putin 12 luni neintrerupte inaintea depunerii solicitarii*

3. adoptia copilului de catre aplicanti este o masura potrivita prin care sa se suplineasca locul parintilor

- *daca o mama se razgandeste cu privire la adoptie inaintea incuviintarii acesteia si isi cere copilul inapoi dar parintii adoptivi nu sunt de acord cu acest lucru, aceasta are posibilitatea sa initieze procedurile legale pentru redobandirea custodiei copilului.*

5.5. Servicii post-adoptie

- nu exista prevederi specifice in legislatie, serviciile post-adoptie fiind furnizate intr-un cadru informal si includ consiliere pe teme privind durerea, pierderea si identitatea, servicii de mediere, informare si contact. Serviciile pot sa includa evaluare timpurie si interventie pentru a rezolva problemele complicate legate de intarzierea dezvoltarii limbajului, situatii atipice de deficit de atentie, probleme de invatare, dificultati in atasament, tulburari de comportament, manifestari de stres post-traumatic, probleme medicale, pentru ca evaluarile standard medicale, psihologice si educationale pot adesea sa conduca la diagnostice nepotrivite/inexacte.
- intaietatea constitutională a familiei din Irlanda limiteaza nivelul interventiilor care poate fi facut in familie odata ce copilul este adoptat, dat fiind faptul ca acesta este tratat ca si copilul provenind din casatoria cuplului respectiv. Ca urmare, daca apare o problema legata de adoptie, familia este incurajata sa se adreseze organizatiei care i-a asistat in plasarea copilului iar daca apare o problema legata de bunastarea copilului, familia foloseste gama larga de servicii disponibile prin intermediul autoritatilor locale, a organizatiilor voluntare ori prin intermediul sectorului primar de ingrijire care poate fi accesat prin intermediul medicului de familie. Cu alte cuvinte, odata ce copilul adoptat a devenit un membru al familiei adoptive, aranjamentele normale pentru servicii sociale si de sanatate sunt aceleasi ca si pentru toti ceilalti copii. Nu se intocmesc rapoarte post-adoptie pentru adoptia nationala.

6. Confidentialitate (accesul la informatii cu privire la originea copilului)

- persoanele adoptate au drept de acces la informatiile privind originea lor; legislatia existenta permite celor adoptati sa obtina informatii despre originile lor, altele decat datele de identificare, aceste investigatii fiind realizate in mod regulat si pe baze informale de catre asistentii sociali ai agentilor private de adoptii, de serviciile de sanatate si de Comisia pentru Adoptii.
- structurile care detin informatii in acest sens si carora li se adreseaza cererile sunt atat cele executive cat si cea decizionala; de regula continutul juridic al dosarului se afla la nivelul Comisie pentru Adoptii iar cel social la nivelul agentiei care a intermediat adoptia; toate structurile au obligatia de a pastra dosarele/informatiile pentru o perioada nedefinita de timp.
- pot solicita informatii persoane cu varsta peste 18 ani; daca copilul sub 18 ani doreste sa cunoasca informatii din dosarul sau, structurile amintite pot face o investigatie insa numai cu consimtamantul si participarea deplina a parintilor adoptivi. Acelasi lucru este valabil si atunci cand parintele natural ori o ruda a acestuia solicita informatii despre un copil sub varsta de 18 ani.
- consimtamantul tuturor partilor implicate, inclusiv al parintilor biologici, este solicitat pentru situatiile in care se solicita date de identificare.
- in 2005 Comisia pentru Adoptii a infiintat in cadrul structurii sale Registrul privind Preferintele in Contactarea celor implicati in Adoptia Nationala (**National Adoption Contact Preference Register**). Scopul acestui Registru este sa faciliteze contactul dintre persoanele adoptate si familiile lor biologice. Participarea (inscrierea) este voluntara iar contactul prin intermediul acestei structuri este initiat doar atunci cand ambele parti doresc acest lucru. Registrul permite si alegerea nivelului de contact pe care fiecare doreste sa-l aiba, posibilitatile fiind:
 - intalniri in persoana

- schimb de scrisori/informatii sau contact prin intermediul telefonului/e-mail
- nici un contact momentan dar dorind sa impartaseasca informatii medicale
- nici un contact momentan dar dorind sa impartaseasca informatii personale
- nici un contact deocamdata.

7. Costuri

- nu exista taxe ale Comisiei pentru Adoptii in relatie cu solicitarea de a adopta.

8. Stimulente

- nu au fost identificate

1.3. CEHIA

1. Legislatie in vigoare:

- Legea Familiei nr. 94/1963
- Legea nr. 359/1999 privind protectia sociala si legala a copiilor, amendata in 2004 (intrata in vigoare pe 01.06.2006)

2. Structuri responsabile

- **la nivel administrativ:** autoritati pentru protectia socio-legala a copilului
- **la nivel judiciar:** instante judecatoresti
- **la nivel central: Ministerul Muncii si Afacerilor Sociale**

3. Conditii pentru copil

- consimtamantul parintilor la adoptie (cu exceptiile mentionate la incuviintarea adoptiei)

4. Conditii pentru potentialii adoptatori

- un copil poate fi adoptat doar de catre persoane al caror mod de viata garanteaza ca adoptia va fi in beneficiul copilului si al societatii.
- persoana care adopta trebuie sa aiba capacitate deplina de exercitiu; pot adopta impreuna doar persoanele casatorite¹.
- trebuie sa existe o diferenta de varsta "adecvata" intre varsta adoptatorilor si a copilului adoptat.

5. Etape

5.1. Evaluare potentiali adoptatori

Procedura adoptiei existenta in practica:

¹ exista in dezbaterea Parlamentului o lege privind recunoasterea legala a cuplurilor de acelasi sex, care interzice expres acestora sa adopte.

- sunt stabilite o serie de motive din cauza carora o persoana nu poate fi inclusa pe lista persoanelor care solicita² incredintarea unui copil, ori care pot fi incluse conditionat pe aceasta lista, dupa cum urmeaza:

a. criterii personale

varsta aplicantilor

- *diferenta de varsta dintre persoana de sex feminin care aplica si copil trebuie sa fie mai mare de 18 ani si mai mica de 40 de ani (in situatii exceptionale, luand in considerare starea de sanatate a persoanei se pot lua in considerare si mai mult sau mai putin de 40 de ani).*

starea de sanatate:

- *probleme serioase de sanatate care l-ar impiedica sa-si indeplineasca functiile de parinte, boli somatice sau tulburari psihologice cu prognostic nefavorabil, inclusiv tulburari de personalitate si retard mental.*
- *limitarea sau interzicerea efectuarii de acte legale din motive de sanatate (medicale),*
- *tratament in derulare pentru adictii - aplicatia poate fi inclusa conditionat in analiza, dupa primirea unui raport din partea doctorului responsabil de tratament.*

Pentru analizarea starii de sanatate, precum si in cazurile neclare, autoritatile pentru protectia socio-legala a copilului au dreptul sa ceara aplicantului sa faca investigatii medicale suplimentare

b. criterii legate de relatiile persoanele

casatoria:

- *aplicantul a fost deja casatorit de 3 sau mai multe ori (exceptie persoanele vaduve), atunci cand mariajele anterioare au fost incheiate in principal din vina aplicantului (se pot lua in considerare rezultatele procedurilor de divort),*
- *relatia/coabitarea, inclusiv mariajul exista de cel putin trei ani la momentul depunerii aplicatiei.*

copiii:

- *se poate demonstra lipsa de interes a aplicantului fata de propriii copii, acesta esuand in indeplinirea obligatiilor fata de copii,*
- *aplicantul are un copil care, din cauza lipsei de interes, se afla in grija altora sau care a fost adoptat de o alta familie,*
- *aplicantul are drepturile parintesti indepartate ori restrictionate ori a fost decazut din aceste drepturi.*

c. criterii civile si sociale

- *savarsirea de fapte penale de catre aplicant, tinand cont daca acestea au legatura cu infractiuni impotriva moralei ori care implica copiii,*
- *conditii materiale, sociale, de locuit nepotrivite (ex. conditii de locuit nesanatoase) - in familie trebuie sa fie asigurat un venit de o data si jumatate standardul minim de viata al familiei respective/luna*
- *apartenenta la un grup religios neinregistrat ori la un grup inregistrat, dupa considerarea statutului acelui grup - autoritatile pentru protectia socio-legala a copilului au dreptul sa ceara informatii detaliate asupra asocierii individuale la grupul respectiv,*
- *fapte care indica o posibila adictie ori obiceiuri cu risc crescut din punct de vedere al ingrijirii in familia respectiva - trebuie descris in detaliu si eventual anuntate si structurile competente sa intervina.*

d. alte criterii

² dupa primirea solicitarii/aplicatiei, aceste criterii pot fi aratate, la solicitare, aplicantului.

- orice motivatie, inclusiv preferinte datorate unor interese personale legate de costurile nevoilor copilului,
- solicitari excesive fata de copil, asteptari exagerat de mari cu privire la educatia viitoare si la succesele din viata viitoare a copilului,
- convietuire dificila cu alti membri ai aceleiasi gospodarii, atitudine negativa a altor membri ai familiei locuind impreuna cu aplicantii in ceea ce priveste intentia acestora de a adopta

5.2. Potrivire

Doar autoritatile de stat pot realiza potrivirea intre copil si parintii adoptatori. Alti factori implicati (Organizatii Non-Guvernamentale, specialisti externi) pot sa identifice copiii si parintii adoptatori potriviti, sa sprijine familiile adoptatoare si de plasament, informand autoritatile de stat cu privire la aceste demersuri.

5.3. Plasament anterior adoptiei

- este obligatoriu inaintea pronuntarii adoptiei si are o durata de cel putin 3 luni;
- decizia de plasament apartine autoritatilor pentru protectia socio-legala a copilului, cu respectarea regulilor referitoare la consimtamantul parintii ce vor fi prezentate in continuare pentru incuviintarea adoptiei
- nu este necesar acest plasament pentru asistentii maternali, tutorele ori alta persoana care are in ingrijire copilul si care doresc sa adopte acel copil, daca plasamentele respective au durat cel putin trei luni.

5.4. Incuviintare adoptie

- inainte de incuviintarea adoptiei, instanta trebuie sa-i instruiasca pe parintii adoptivi cu privire la scopul, continutul si consecintele/efectele adoptiei.
- pe baza evaluarilor medicale si a altor evaluari necesare, instanta trebuie sa examineze starea de sanatate a parintilor adoptivi, calitatile lor personale si motivatia de a adopta si sa se pronunte daca acestea nu vin in contradictie cu scopul adoptiei; instanta trebuie sa aduca la cunostinta parintilor adoptivi si a reprezentantilor legali ai copilului rezultatele adoptiei. Instanta trebuie de asemenea sa certifice starea de sanatate a copilului adoptat si sa comunice parintilor adoptivi si reprezentantului legal al copilului rezultatul acestei examinari. Instanta trebuie sa ceara si autoritatii pentru protectia socio-legala a copilului sa-si exprime opinia.
- adoptia necesita consimtamantul reprezentantului legal al copilului
- daca copilul este capabil sa ia in considerare consecintele adoptiei, consimtamantul lui va fi de asemenea necesar, cu exceptia situatiilor in care acest lucru ar afecta scopul adoptiei.
- adoptia unui copil necesita consimtamantul parintilor chiar daca acestia sunt minori.
- nu este necesar consimtamantul parintilor, ca reprezentanti legali ai copilului, daca:
 1. - acestia nu au manifestat un interes corespunzator fata de copil in mod permanent pentru cel putin 6 luni, mai ales prin nevizitarea copilului, prin neindeplinirea obligatiei de intretinere fata de copil in mod regulat si voluntar ori prin faptul ca nu au incercat sa rezolve problemele sociale si familiale in limita posibilitatilor lor in asa fel incat sa fie capabili sa ingrijeasca singuri copilul, sau
 - daca acestia nu au manifestat nici un interes fata de copil pentru cel putin 2 luni de la nasterea copilului, chiar daca nu a existat nici un impediment care sa-i impiedice din manifestarea acestui interes.

- satisfacerea conditiilor mentionate mai sus este decisa de catre instanta, urmare a solicitarii autoritatii pentru protectia socio-legala a copilului in calitate de curator al copilului ori la solicitarea parintilor copilului.

2.

- consimtamantul parintilor firesti nu este necesar daca parintii consimt la adoptie in avans, fara o legatura cu o anumita familie de adoptatori. Consimtamantul in avans trebuie dat in scris de catre parintele care merge personal in instanta ori la autoritatea pentru protectia socio-legala a copilului. Consimtamantul nu poate fi dat inainte de implinirea de catre copil a varstei de 6 saptamani. Consimtamantul poate fi revocat doar pana la momentul in care copilul este plasat in custodia viitorilor parinti adoptivi.

- in cazurile mentionate la 1 si 2 mai sus *adoptia necesita consimtamantul unui curator* numit pentru copilul adoptat in vederea reprezentarii in procedurile adoptiei.

5.5. Servicii post-adoptie

- nu exista un serviciu special pentru faza post-adoptie;
- accentul este pus pe cooperarea cu familia in faza anterioara incuviintarii adoptiei. Initierea cooperarea post-adoptie este la latitudinea familiei adoptive, care poate opta pentru formele de suport/serviciile oferite de sistemul general de servicii sociale familiilor care se confrunta cu o problema in relatie cu copilul lor;
- aceste servicii sunt disponibile in mod oficial pana la implinirea de catre copil a varstei de 18 ani, dar practic nu exista o limita de timp.

6. Confidentialitate (accesul la informatii cu privire la originea copilului)

- au acces la informatii doar copiii care au implinit 18 ani.
- solicitarea se adreseaza oficiilor de stare civila, responsabile pentru colectarea si pastrarea informatiilor cu privire la origini; nu exista limita de timp pentru pastrarea acestei categorii de informatii.
- asistenta/suportul si medierea pentru accesul la informatiile cu privire origini se acorda in cadrul serviciilor generale de consiliere, publice sau private.

7. Costuri

Nu sunt percepute taxe in nici una dintre etapele adoptiei.

8. Stimulente

- nu au fost identificate

Alte particularitati:

- **exista doua tipuri de adoptie:** o asa numita adoptie "simpla" si o adoptie cu efecte depline. Diferenta dintre cele doua este data de posibilitatea de a o revoca pe prima. In rest efectele juridice sunt aceleasi, in ambele situatii, odata pronuntata adoptia, legaturile de rudenie/filiatie cu parintii biologici fiind intrerupte. Adoptia "simpla" poate oricand fi transformata in adoptie cu efecte depline, cata vreme sunt respectate in continuare prevederile legale (copilul este in continuare minor). In cazul adoptiilor "simple" pot adopta si persoanele singure.

1.4. DANEMARCA

1. Legislatie in vigoare:

- Legea Adoptiei adoptata in 1972, consolidat in 2004
- *Legea mentioneaza faptul ca Ministerul pentru Familie si Afacerile Consumatorului stabileste **reguli** pentru aprobarea potentialilor adoptatori si pentru procedura adoptiei, inclusiv pentru exprimarea consimtamintelor cerute de lege.*

2. Structuri responsabile

- la nivel administrativ local:

- **Departamente guvernamentale regionale (statsamtet)**
 - emit decretul administrativ de incuviintare a adoptiei
- **consilii mixte**
 - sunt stabilite la nivelul fiecarui judet de catre Ministerul pentru Familie si Afacerile Consumatorului (una sau mai multe);
 - sunt constituite dintr-un jurist, un asistent social si un medic (cel putin unul dintre ei trebuie sa fie angajat al serviciilor sociale); membrii sunt numiti de catre minister pentru o perioada de pana la 5 ani;
 - rolul lor este de a aproba sau nu potentialii parinti adoptatori.

- la nivel central:

Ministerul pentru Familie si Afacerile Consumatorului, in cadrul caruia exista un Departamentul de Afaceri Familiale; in plus, la nivelul ministerului exista o **comisie nationala pentru adoptii** (The Danish National Board for Adoption)

- este structura care supravezeste activitatea consiliilor mixte, functionand si ca structura de apel impotriva deciziilor consiliilor mixte
- sunt constituite dintr-un presedinte (obligatoriu judecator) si cel putin 4 membrii; membrii sunt numiti de catre minister pentru o perioada de pana la 5 ani;
- in procesarea cauzelor (altele decat apelurile), poate solicita opinia si asistenta altor persoane considerate a fi experti intr-un anumit domeniu ori care au un interes special in cazurile procesate de aceasta structura.

3. Conditii pentru copil

- varsta copilului: sub 18 ani
- consimtamantul la adoptie a copilului care a implinit varsta de 12 ani, cu exceptia cazurilor in care obtinerea acestui consimtamant se considera a fi in detrimentul interesului superior al copilului

4. Conditii pentru potentialii adoptatori

- pot adopta doar cuplurile casatorite sau persoanele singure avand varsta peste 25 de ani.

- a fost obtinuta aprobarea ca parinti adoptatori (atestare); exceptii de la procedura atestarii: sotul care adopta copilul celuilalt sot sau situatiile in care adoptatorul este ruda apropiata ori are alte legaturi speciale cu copilul sau cu parintii acestuia

5. Etape

5.1. Evaluare potentiali adoptatori

- solicitarea potentialilor adoptatori este adresata si examinata de catre consiliile mixte (procedura administrativa), in urma careia se obtine aprobarea ca parinti adoptatori (atestarea).
- pregatirea adoptatorilor este mentionata de lege doar in relatie cu adoptarea unui copil dintr-o tara straina.

5.2. Potrivire

- nu exista in lege mentiuni speciale legate de aceasta procedura.

5.3. Plasament anterior adoptiei

- nu exista in lege mentiuni speciale legate de obligativitatea unei astfel de etape.

5.4. Incuviintare adoptie

- incuviintarea adoptiei se face printr-un decret administrativ al Departamentului Guvernamental Regional (Statsamtet) atunci cand, "urmare a unei investigatii in aceasta materie, se presupune ca acest lucru oprotecte si promoveaza bunastarea copilului care urmeaza sa fie adoptat si cand potentialii adoptatori doresc sa creasca ori au crescut copilul ori atunci cand alte motive speciale justifica adoptia".
- este cerut **consimtamantul la adoptie al copilului** care a implinit varsta de 12 ani, cu exceptia cazurilor in care obtinerea acestui consimtamant se considera a fi in detrimentul interesului superior al copilului;
 - o consimtamantul se da personal, in fata unui reprezentat al Statsamtet-ului ori a altei instituii ori autoritati aprobata in acest sens de catre Ministerul Familiei.
 - o Inainte de exprimarea consimtamantului, copilul trebuie sa fi trecut printr-un interviu cu privire la adoptie si trebuie informat despre efectele legale si de alta natura ale adoptiei.
 - o Atunci cand copilul este sub 12 ani, trebuie obtinute informatii despre atitudinea copilului fata de adoptie, in masura in care sunt relevante raportat la varsta si gradul de maturitate al copilului si la circumstantele fiecarui caz in parte. In luarea deciziei, atitudinea copilului cu privire la adoptie trebuie luata in considerare in cel mai mare grad posibil.
- **consimtamantul parintilor** trebuie obtinut pentru toate persoanele sub 18 ani si minore.
 - o In cazul in care *unul dintre parinti* nu mai are responsabilitati parintesti, nu poate fi gasit sau din motive de boala, deficienta mintala ori alte conditii similare sunt incapabil sa-si exercite drepturile si obligatiile, este necesar doar consimtamantul celuilalt parinte. Daca *ambii parinti* sunt in una dintre situatiile anterior mentionate, consimtamantul se exprima de catre reprezentantul legal al copilului. Chiar si in aceste situatii, este obligatorie obtinerea unei *declaratii* din partea parintilor inaintea luarii unei decizii,

daca nu se considera ca acest lucru este fundamental in detrimentul interesului superior al copilului sau ar cauza intarzieri nejustificate in proceduri.

- Consimtamentul se da in *scris* in fata unui reprezentat al Statsamtet-ului ori a altei instituii ori autoritati aprobata in acest sens de catre Ministerul Familiei.
- Inaintea exprimarii consimtamentului, parintii/reprezentantii legali trebuie *instruiti* cu privire la efectele legale ale adoptiei si ale consimtamentului lor.
- Consimtamentul la adoptie poate sa nu fie acceptat inainte de implinirea termenului de *trei luni* de la nasterea copilului, cu exceptia unor circumstante exceptionale.
- Daca consimtamentul parintilor/reprezentantului legal dat in conditiile mentionate anterior este *revocat*, adoptia poate fi incuviintata daca, in considerarea bunastarii copilului, se considera nerezonabila revocarea consimtamentului.
- Daca consimtamentul *nu poate fi obtinut*, Statsamtet-ul poate totusi incuviinta o adoptie in circumstante speciale cand este de importanta decisiva pentru bunastarea copilului. In situatia in care copilul este in ingrijirea unei autoritati pentru copii sau tineret, trebuie obtinut consimtamentul unei comisii speciale (Social Appeals Board). La solicitarea acestei comisii, Statsamtet-ul poate da permisiunea ca un copil aflat in grija autoritatilor sa fie "eliberat pentru adoptie", chiar daca consimtamintele parintilor nu au putut fi obtinute; aceasta permisiune se acorda doar in conditiile anterior mentionate (in circumstante speciale cand este de importanta decisiva pentru bunastarea copilului).

- adoptia nu va fi incuviintata daca oricare dintre partile chemate sa consimta la adoptie ar da sau ar primi orice fel de plati ori alte foloase, inclusiv compensatii pentru pierderea unor venituri/castiguri. Orice persoana care cunoaste aceste aspecte poate fi solicitata de catre Statsamtet sa ofere toate informatiile pe care le cunoaste, astfel incat aceasta institutie sa decida daca orice plati ori foloase au fost primite de catre oricare dintre parti.

- fapta oricarei persoane care, in calitate de intermediar, plateste pentru a obtine consimtamentul la adoptie se pedepseste cu amenda sau inchisoare de pana la 4 luni.

5.5. Revocarea adoptiei

- adoptia poate fi revocata de catre Ministerul Familiei atunci cand adoptatorii si parintii naturali ai copilului adoptat sunt de acord cu acest lucru iar revocarea este in interesul superior al copilului. Daca adoptatorii au decedat, la solicitarea parintilor naturali, adoptia se poate revoca de catre Ministerul Familiei daca acest lucru este in interesul superior al copilului. In ambele situatii sunt aplicabile aceleasi reguli referitoare la consimtamentul copilului ca si la incuviintarea adoptiei.

- adoptia poate fi revocata de catre instanta atunci cand adoptatorul este gasit vinovat de rele tratamente asupra copilului, de a fi esuat in mod persistent in indeplinirea responsabilitatilor parintesti fata de copil sau atunci cand, pentru orice alt motiv, revocarea se considera a fi in interesul superior al copilului.

- ca elemente de protectie pentru copil in situatia revocarii adoptiei, legea mentioneaza: 1) instanta poate decide odata cu revocarea si obligatia pentru adoptator de a oferi intretinere copilului; 2) dupa revocare, copilul poate fi reintegrat in familia sa naturala, daca acest lucru este in interesul sau superior. atunci cand se revoca o adoptie pentru o persoana care a implinit varsta de 18 ani, ministerul familiei sau instanta poate decide reinstalarea relatiilor legale cu familia de origine daca parintii naturali consimt la acest lucru; chiar daca

numai unul dintre parintii naturali consimte la acest lucru, se poate decide reluarea relatiilor cu familia naturala.

5.6. Servicii post-adoptie

- nu exista un serviciu special pentru faza post-adoptie;
- accentul este pus pe cooperarea cu familia in faza anterioara incuviintarii adoptiei. Initierea cooperarea post-adoptie este la latitudinea familiei adoptive, care poate opta pentru formele de suport/serviciile oferite de sistemul general de servicii sociale familiilor care se confrunta cu o problema in relatie cu copilul lor;

6. Confidentialitate (accesul la informatii cu privire la originea copilului)

- persoanele adoptate au dreptul sa acceseze informatii cu privire la originea lor; pentru minori (sub 18 ani) este necesar consimtamantul parintilor adoptivi;
- in cazul adoptiei nationale se contacteaza pentru asistenta Departamentul de Afaceri Familiale.
- nu exista o autoritate centrala care sa pastreze toate informatiile, in schimb toate agentile si autoritatile implicate in adoptia unui copil trebuie sa pastreze aceste informatii.
- este necesar consimtamantul parintilor biologici pentru furnizarea de informatii referitoare la identitate.

7. Costuri

- nu au fost identificate

8. Stimulente

- nu au fost identificate

Alte particularitati:

1. legea adoptiei include prevederi legate de **mamele-surogat**: nici o forma de asistenta nu poate fi oferita sau primita cu scopul stabilirii unui contact intre o femeie si o persoana care doreste ca acea femeie sa poarte un copil pentru ea. Nici un fel de publicitate nu poate fi facuta cu scopul stabilirii unui contact de genul celui mentionat anterior. Incalcarea acestor prevederi se pedepseste cu amenda sau inchisoare pana la 4 luni.

2. legea adoptiei include prevederi referitoare la **copiii in asistenta maternală**: asistenta in aranjarea unui plasament pentru un copil sub varsta de 14 ani la asistenti maternali, pentru o perioada extinsa sau nedefinita, poate fi acordata sau primita de la o institutie publica sau cu consimtamantul anterior al acesteia. Publicitatea pentru asistenti maternali in conditiile mentionate anterior poate fi realizata de catre sau cu consimtamantul autoritatii publice. Incalcarea acestor prevederi se pedepseste cu amenda sau inchisoare pana la 4 luni.

3. prevederile din legea adoptiei referitoare la interventia **organizatiilor private** sunt strict legate de adoptia copiilor care nu sunt de nationalitate daneza.

1.5. AUSTRIA

1. Legislatie in vigoare:

- Codul Civil (ABGB), (art. 179 – 185 bis)
- Codul de Procedura (art 86 - 91)
- Drept International Privat (IPRG), (art. 26)

2. Structuri responsabile

- **la nivel administrativ:** servicii sociale publice si private
- **la nivel judiciar:** tribunale locale

3. Conditii pentru copil

- varsta copilului: sub 18 ani (altfel este adoptia unui adult)
- consimtamantul la adoptie al parintilor; la momentul exprimarii consimtamantului, acestia pot alege una dintre cele trei forme de adoptie reglementate in Austria:
 - adoptia incognito, – sunt luate in considerare dorintele parintilor biologici in procesul de selectie al adoptatorilor. Acestia au dreptul sa primeasca informatii cu caracter general despre adoptatori (varsta, durata casatoriei, numarul de copii, profesia). Au de asemenea dreptul de a solicita date despre evolutia copilului de la autoritati (dezvoltare, stare de sanatate, bunastare).
 - adoptia semi-deschisa – parintii biologici nu cunosc adresa unde locuieste copilul dar pot stabili relatii cu adoptatorii, prin intermediul autoritatilor. Acestia se pot intalni „pe teren neutru” pentru a schimba fotografiile sau scrisori.
 - adoptia deschisa - parintii biologici primesc informatii despre domiciliul copilului si au posibilitatea de a stabili relatii atat cu parintii adoptatori cat si cu copilul.

4. Conditii pentru potentialii adoptatori

Pot adopta:

persoane singure

persoane căsătorite; soții trebuie să adopte împreună - excepții:

- dacă copilul este al unuia dintre soți;
- dacă unul dintre soți nu este apt sa adopte din punct de vedere legal;
- daca nu se cunoaște domiciliul unuia dintre sotii de cel puțin un an;
- daca sunt despartiți de minim 3 ani;
- daca exista alte motive pentru care unul dintre ei nu ar trebui sa adopte (ex. varsta)
- persoane care nu au depus jurământ de celibat
- o persoana care are o relatie cu o alta persoana de același sex

Nu pot adopta:

- persoanele care sunt oficial responsabile de administrarea proprietii copilului
- cuplurile de același sex

Varsta:

- tatal minim 30 de ani, mama minim 28 de ani; daca un cuplu casatorit adopta impreuna sau daca copilul este copilul biologic al sotului/sotiei adoptatorului, se admite o diferenta de varsta mai mica.
- diferenta de varsta de cel putin 18 ani intre adoptat – adoptator. Dacă adoptatul este copilul propriu al soțului/soției celui care adoptă sau rudă cu adoptatorul, este suficienta o diferența de 16 ani.
- familia / persoana adoptatoare trebuie sa aiba capacitatea de a educa si a sustine material minorii pe care intentioneaza sa-i adopte.
- starea de sanatate, fara condamnari penale, fara deficiente in cresterea copiilor

5. Etape

5.1. Evaluare potentiali adoptatori

- evaluarea este realizata de serviciile sociale
- parintii adoptatori trebuie sa obtina un certificat care atesta ca intrunesc conditiile necesare pentru ingrijirea corespunzatoare a copilului. Aceste aspecte se evalueaza de catre serviciul social din raza domiciliului. Au loc vizite si evaluari ale familiei la domiciliul acestora. Numai in urma unei evaluari pozitive a tuturor aspectelor, serviciul social acorda acest certificat..
- perioada de asteptare de la momentul atestarii pana la cel al plasarii copilului este diferita in cele 9 provincii ale federatiei austriece, fiind in medie de 2 ani insa de multe ori acesta perioada se prelungeste dat fiind faptul ca se incearca identificarea celei mai potrivite familii pentru un copil si nu invers, iar Austria are mult mai multi adoptatori atestati decat copii cu consimtamant la adoptie.

5.2. Plasament anterior adoptiei

- plasamentul anterior adoptiei este realizat de catre serviciile sociale publice sau de catre organismele private;

5.3. Incuviintare adoptie

Contractul de adoptie este inaintat instantei competente, impreuna cu o cerere de incuviintare a adoptiei. Daca stabileste ca adoptia este in interesul superior al copilului, atunci emite o decizie care incuviinteaza contractul de adoptie. Prin aceasta decizie adoptia se finalizeaza si devine valida din punct de vedere legal. Biroul de Statistici Vitale emite un alt certificat de nastere pentru copil, cu noul sau nume.

Contractul de adoptie se incheie intre copil si adoptator. Copilul care nu are capacitate deplină de exercițiu încheie contractul prin reprezentantul legal. Daca minorul este copil legitim este reprezentat in contract de catre tatal sau biologic (daca poate fi stabilit contactul). Daca adoptatul nu este recunoscut de catre parinti sau este nascut in afara casatoriei si mama este incapabila de a-si exprima opinia, atunci reprezentantul legal al copilului semneaza contractul de adoptie.

Persoanele care consimt la adoptie

- Părinții biologici
- Soțul/soția adoptatorului
- Soțul/soția adoptatului

Nu se cere consimțământul vreuneia dintre persoanele de mai sus dacă a intrat în contractul de adopție ca reprezentant legal al adoptatului; dacă nu este capabila la o exprimare rezonabilă nu doar temporar; dacă domiciliul nu îi este cunoscut de cel puțin 6 luni. Instanta poate sa consimta in locul unei persoane mentionate anterior care refuza sa consimta la adoptie, fara motiv.

Au dreptul să fie audiați:

- Adoptatul fără capacitate deplină de exercițiu, care a împlinit vârsta de 5 ani (excepție se face dacă a locuit deja cu adoptatorul până la acel moment)
- Părinții biologici ai adoptatului major
- Persoana care are copilul în plasament sau directorul centrului de plasament unde se află copilul
- Autoritatea pentru protecția socială a tinerilor

Nu este necesară audierea uneia dintre aceste persoane de mai sus, dacă a intrat în contractul de adopție ca reprezentant legal al adoptatului; dacă nu a putut fi audiata sau ar fi putut fi audiata cu dificultati majore.

- este necesar consimțământul parintelui biologic al adoptatului deoarece dacă există un conflict între interesul superior al copilului biologic și adopție, atunci adopția nu se va încheia, mai ales atunci când e vorba de educația și creșterea copilului biologic.

- dacă reprezentantul legal al copilului refuză să-și dea consimțământul, curtea de judecată îl va substitui, la solicitarea adoptatului sau adoptatorului, în cazul în care nu există motive care să justifice refuzul.

Revocarea adopției

Instanța poate revoca încuviințarea adopției, având efect retroactiv, dacă:

- Din oficiu sau la cererea uneia dintre părți, dacă după ce a făcut contractul de adopție, adoptatorul și-a pierdut capacitatea legală de exercițiu; excepție face atunci când redobândește capacitatea legală de exercițiu și anunță că dorește să continue adopția.
- Din oficiu sau la cererea uneia dintre părți dacă, adoptatul nu avea capacitate deplină de exercițiu și a încheiat personal contractul de adopție, excepție se face atunci când reprezentantul legal sau adoptatul, ulterior, după ce a dobândit capacitatea deplină de exercițiu și-a dat consimțământul, sau instanța a substituit refuzul consimțământului ulterior al reprezentantului legal, dacă este în interesul superior al copilului
- Din oficiu sau la cererea uneia dintre părți dacă adoptatul a fost adoptat de mai mult de o persoană, exceptând cazul în care adoptatorii erau căsătoriți unul cu celălalt la momentul încuviințării adopției.
- Din oficiu sau la cererea uneia dintre părți dacă contractul de adopție a fost încheiat exclusiv sau predominant cu intenția de a da posibilitatea adoptatului să obțină numele mamei/tatălui adoptiv, sau cu intenția de a crea aparența unei adopții pentru a putea ascunde o relație sexuală ilegală.
- Din oficiu sau la cererea uneia dintre părți dacă contractul de adopție nu a fost încheiat în scris și nu au trecut mai mult de 5 ani de când încuviințarea și-a produs efectul.

Adopția este anulată dacă:

- declarațiile uneia dintre părți sau a uneia dintre persoanele care consimte la adopție au fost determinate prin ademenire, înșelătorie sau constrângere, și persoana în cauză cere anularea adopției în cel mult un an de la descoperirea înșelăciunii
- anulare din oficiu dacă menținerea adopției ar afecta serios situația adoptatului minor
- la cererea adoptatului, dacă anularea adopției contribuie la bunăstarea sa, urmarea anularii sau destrămării căsătoriei părinților săi adoptatori sau ca urmarea decesului
- Dacă unul dintre părinții adoptatori împreună cu adoptatul cu capacitate legală de exercițiu cer anularea adopției

5.4. Servicii post-adopție

- nu există un serviciu public specializat pentru faza post-adopție și nici legislație care să facă referire la acest tip de serviciu;
- serviciile post-adopție sunt oferite de câteva organizații neguvernamentale, fiind finanțate de către guvernul local.

6. Confidențialitate (accesul la informații cu privire la originea copilului)

Copilul are dreptul să acceseze informațiile aflate la tribunal, după împlinirea vârstei de 14 ani.

7. Costuri

- nu au fost identificate

8. Stimulente

- nu au fost identificate

Alte particularități:

- dacă adopția este făcută de o persoană singură, filiația adoptatului cu părintele natural de sex opus părintelui adoptiv nu este eliminată.

1.6. GERMANIA

1. Legislație în vigoare:

- Codul Civil german
- Legea privind intermedierea adopției (1989), modificată în 2001
- Legea privind procedura necontencioasă (completează aspectele formale de procedură)

2. Structuri responsabile

- **la nivel administrativ:** servicii sociale publice și organisme private
- **la nivel judiciar:** instanțe pentru Cauze de Tutela de pe lângă Judecătoria

3. Condiții pentru copil

- pentru a putea fi adoptat, copilul trebuie să aibă vârsta minimă de 8 săptămâni;
- legislația germană a adopțiilor diferențiază între adopția unui minor și adopția unei persoane majore, care este aplicabilă începând cu împlinirea vârstei de 18 ani a celui care urmează să fie adoptat

- pentru cel care a devenit major, adopția este permisă doar dacă „se justifică din punct de vedere moral”.

4. Conditii pentru potentialii adoptatori

- minim 25 ani (excepție: pentru cuplurile căsătorite, vârsta minimă este stabilită la 25 ani pentru unul dintre soți are, iar pentru celălalt 21 ani)

- nu există prevederi legislative în ceea ce privește **diferența de vârstă dintre copil și potențialii adoptatori**

Ghidul privind problematica adopției realizat de către Grupul de lucru al autorităților de tineret, care nu este obligatoriu din punct de vedere legal, dar are o mare influență din punct de vedere practic, prevede ca diferența de vârstă dintre adoptat și adoptator să nu fie mai mare de 40 ani.

Pot adopta:

- persoane necăsătorite (pot adopta doar singure)

- persoane căsătorite (familie); soții trebuie să adopte împreună - excepții: unul dintre soți este declarat legal în incapacitate de a adopta sau are vârsta mai mică de 21 ani.

-unul din partenerii unui cuplu de același sex

Cei care nu sunt căsătoriti nu pot adopta decât singuri, având în vedere că, în sensul Legii privind uniunea consensuală, aceasta nu îndeplinește condițiile unei căsătorii. O pereche de același sex nu poate adopta împreună un copil; în acest caz, adopția poate fi făcută doar de către unul dintre parteneri care va fi considerat din acel moment ca persoana singură.

Nu pot adopta:

- o persoană căsătorită nu poate adopta singură, decât după pronunțarea hotărârii de divorț

-un copil nu poate fi adoptat de către părinții săi „legali”. În mod normal, părinții biologici sunt și cei „legali”. Totuși, legea germană permite 2 excepții:

a) mama purtătoare este recunoscută ca mamă „legală” a copilului; mama biologică, cea care a donat ovulul, nu este mama „legală” a copilului și, prin urmare, îl poate adopta;

b) legea recunoaște ca tată „legal” al unui copil născut într-o căsătorie pe soțul mamei; dacă tatăl biologic al copilului nu este soțul mamei, el poate adopta copilul (dacă nu și-a stabilit paternitatea față de copil, caz în care este tatăl „legal” al copilului, fie că este sau nu soțul mamei);

5. Etape

5.1. Evaluare potențiali adoptatori

- solicitarea de a deveni adoptatori se procesează fie de către serviciul de adopție a unui oficiu pentru tineret, în carui raza își are domiciliul solicitantul, fie de către un liber profesionist recunoscut. Ca pas obligatoriu este determinarea capacității solicitanților de a deveni părinți adoptivi (suitability), fiind organizate mai multe discuții (consultări) și vizite în familie. Există un accent asupra aspectelor psihologice care-i fac potriviți pentru a deveni adoptatori (ex. stabilitatea relației, concepțiile privind educarea și disciplinarea copilului sau motivația de a adopta), în afara aspectelor mai formale referitoare la vârstă, sănătate sau condiții de locuit. Sunt solicitate în particular următoarele documente: certificat de sănătate, dovada veniturilor, cazierul, acte de identitate.

- structura care face evaluarea părinților adoptivi parcurge două etape, în care verifică succesiv: 1) capacitatea generală de a adopta un copil și 2) capacitatea de a adopta un copil anume desemnat.

- în cazul în care persoana care dorește să adopte își schimbă domiciliul, procedura nu trebuie reluată, căci birourile pentru protecția tinerilor își transmit dosarele.

5.2. Plasament anterior adopției

- procesul de potrivire dintre copil și familie se realizează de către agențiile acreditate pentru adopție.
- în mod normal, înainte încheierii adopției, copilul trebuie să stea pentru o perioadă de proba de o durată adecvată cu familia adoptatoare. În general, oficiile pentru tineret au această atribuție și consiliile locale. Multe agenții locale și de stat au organizat servicii de adopție.
- Perioada de încredințare are ca scop să se determine dacă între copil și părinții săi adoptatori se vor dezvolta relații părinte-copil. Nu există o limitare a acestei perioade de încredințare, ea putând varia de la caz la caz. Pentru cazurile de adopție în care adoptatul și adoptatorul sunt rude până la gradul 3 nu este necesară perioada de încredințare. Pe durata perioadei de încredințare, custodia asupra copilului aparține autorității pentru tineret și pentru ca familia adoptivă să aibă grijă de copil, nu este necesară aprobarea instanței.

5.3. Incuviintare adopție

- adopția este actul legal care schimbă statutul copilului și al părintelui, este eliberat de curtea competentă pe baza unei aplicații depuse de către cuplul sau persoana care dorește să adopte; înainte de a delibera, curtea audiază și agenția implicată în procesul de adopție (sau, dacă nu a fost implicată nici o agenție, autoritatea locală de tineret). Copilul adoptat va primi numele părinților adoptatori ca și nume de naștere. Adoptatul va deveni în mod automat cetățean german dacă părinți adoptatori sunt germani.
 - sunt necesare consimțămintele ambilor părinți biologici, indiferent de starea lor civilă
 - părinții biologici nu-și pot exprima consimțământul decât după ce copilul a împlinit vârsta de 8 săptămâni
 - dacă adoptatul are vârsta mai mare de 14 ani poate să-și exprime consimțământul la adopție asistat de reprezentantul său legal. Adoptatul poate reveni asupra consimțământului său înainte ca autoritatea tutelară să se fi pronunțat definitiv asupra adopției, fără a avea nevoie de acordul reprezentantului său legal. Cererea de revocare însă trebuie să aibă formă autentică;
 - dacă copilul are vârsta mai mică de 14 ani sau e declarat în incapacitate din punct de vedere legal, este necesară exprimarea consimțământului de către reprezentantul său legal;
 - în cazul în care adoptatul și adoptatorul au cetățenii diferite, copilul dobândește prin incuviintarea adopției și cetățenie germană (art. 6 Legea cetăteniei). Dacă un copil care are cetățenia germană este adoptat cu toate efectele după legislația germană, își pierde – în conformitate cu art.27 al Legii cetăteniei – propria cetățenie, dacă dobândește astfel cetățenie adoptatorului/adoptatorilor.
 - începând cu reforma din 1998, tatălui biologic care nu este căsătorit cu mama copilului îi sunt recunoscute aceleași drepturi și instanța îi cere consimțământul acestuia.
 - dacă părinții nu sunt căsătoriți și nu există o declarație privind faptul că amândoi dețin custodia asupra copiilor, tatăl biologic își poate exprima consimțământul chiar înainte de nașterea copilului. Dacă tatăl biologic depune o cerere pentru custodia copilului, instanța poate da o hotărâre în ceea ce privește adopția numai după ce a soluționat cererea de custodie a tatălui biologic.
 - în cazul persoanei căsătorite care adoptă singură, sotul trebuie să-și exprime consimțământul;
 - dacă o persoană majoră căsătorită este adoptată, soțul acesteia trebuie să-și exprime consimțământul la adopție
- Toate consimțămintele trebuie exprimate printr-un act notarial. Orice consimțământ devine valid dacă este acceptat de instanță.
- Consimțământul trebuie exprimat personal, nu poate fi delegată nimănui această sarcină.

Cu excepția consimțământului exprimat de copilul cu vârsta mai mare de 14 ani, nici un alt consimțământ nu poate fi revocat.

Orice consimțământ își pierde valabilitatea dacă instanța a respins cererea de adopție sau a retras-o. Același lucru este valabil și pentru consimțămintele părinților, dacă sentința de adopție nu s-a pus în aplicare în termen de 3 ani de la exprimarea lor.

Situații în care nu este necesar consimțământul

- în situația în care părintele/părinții se află în incapacitate sau domiciliul acestora nu este cunoscut. În acest din urmă caz, instanța face demersuri pentru aflarea domiciliului, iar după 6 luni poate să-l declare necunoscut.

- pe baza cererii copilului, autoritatea tutelară va putea trece de consimțământul unuia dintre părinți dacă există grave încălcări ale obligațiilor părintești, neglijarea copilului sau dacă nerealizarea adopției ar aduce prejudicii mari copilului;

- în cazul neglijenței, se poate trece peste consimțământul părinților biologici, acesta neconstituind un motiv atât de grav, decât după de părinții biologici au fost consiliați de către oficiul de tineret și de la această consiliere au trecut cel puțin 3 luni;

- dacă părinții copilului nu sunt căsătoriți și doar mama are custodia asupra copilului, instanța cere în principiu consimțământul tatălui biologic

- dacă părinții nu-si îndeplinesc obligațiile părintești, iar autoritatea pentru tineret i-a informat despre posibilitatea de a se trece peste consimțământul lor și ei au fost de acord, dar numai după o perioadă de 3 luni de la data când au fost informați.

Anularea adopției se poate face din oficiu. În cazul în care adoptatul este minor, autoritatea tutelară poate cere anularea adopției, în baza unor motive bine întemeiate care sunt în interesul superior al copilului. Odată cu anularea, se întrerup toate legăturile de rudenie create pe baza adopției, încetează toate drepturile și obligațiile dobândite și sunt reluate legăturile de rudenie cu familia sa biologică. Anularea sentinței de adopție poate fi pronunțată numai dacă familia biologică poate relua copilul în îngrijire sau dacă această revocare se face pentru a permite o nouă adopție. Altfel instanța numește un curator pentru copil.

5.4. Servicii post-adopție

- nu au fost identificate

6. Confidentialitate (accesul la informații cu privire la originea copilului)

- Autoritățile, adoptatorii, părinții adoptatorilor, reprezentantul legal al copilului, și persoana adoptată care are vârsta mai mare de 16 ani au posibilitatea de a consulta dosarul de adopție, având acces la registrul public care conține informații despre originea sa. Nici o informație privind faptul că copilul a fost adoptat nu poate fi dezvăluită fără consimțământul părinților adoptatori sau al celui adoptat.

7. Costuri

- nu au fost identificate

8. Stimulente

- persoanele care adopta un copil pot beneficia de un concediu parental de educație cu o durată de 3 ani. Acesta poate fi luat până ce copilul a implinit vârsta de 8 ani (în loc de 4 ani, în cazul unui copil neadoptat). Beneficiarii de concediu parental obțin și alocația corespunzătoare.

Alte particularitati:

- cazurile de intermediere a unei adoptii contra obtinerii de bani sau alte foloase se asimileaza celor de **trafic de copii** si toti cei implicati sunt susceptibili de pedeapsa pe care o primesc conform codului penal cei vinovati de aceasta infractiune (amenda sau inchisoare pana la 10 ani, functie de gravitate); in aceeasi categorie se incadreaza si mamele care accepta bani/foloase pentru a purta o sarcina, copilul fiind apoi adoptat de catre o terta parte. Tentativa se pedepseste si ea.

1.7. ITALIA

1. Legislatie in vigoare:

- Legea nr. 184/1983 modificata prin Legea nr. 149/2001
- Legea nr. 476/1998
- Decretul nr. 492/1999

2. Structuri responsabile

- **la nivel administrativ:** servicii sociale publice si organisme private
 - **la nivel judiciar:** tribunale pentru minori
- **la nivelul Ministerului Justitiei** a fost organizata, dupa modificarea legii din 2001, o baza de date cuprinzand informatii despre copiii adoptabili si despre potentialii adoptatori; baza de date este disponibila pentru toate tribunalele de minori, informatiile fiind reinnoite trimestrial.

3. Conditii pentru copil

- varsta copilului: sub 18 ani
- sentinta judecatoreasca de declarare a adoptabilitatii
Exceptie: chiar in situatia in care copilul nu a fost declarat adoptabil, acesta poate fi adoptat, daca este in interesul sau superior:
 - a) *de catre persoane legate de copilul lipsit de mama si de tata prin legaturi de sange pana la gradul VI de rudenie ori care au avut o relatie indelungata si apropiata datand dinaintea decesului parintilor;*
 - b) *de catre sotul care adopta copilul, natural ori adoptat, al celuilalt sot;*
 - c) *cand plasamentul pre-adoptie se dovedeste imposibil.*

4. Conditii pentru potentialii adoptatori

- cupluri casatorite de cel putin 3 ani si care nu sunt separate *de facto*; conditia poate fi considerata indeplinita si daca instanta certifica, luand in considerare toate circumstantele, ca sotii au locuit impreuna in mod "stabil si continuu" inainte de casatorie.

- diferenta de varsta adoptat-adoptator nu mai mica de 18 ani si nu mai mare de 45 ani; aceasta limita poate fi "stinsa" daca instanta stabileste ca neincuvintarea adoptiei va prejudicia in mod serios copilul.
- familia trebuie sa aiba capacitatea de a educa si a sustine material minorii pe care intentioneaza sa-i adopte.

5. Etape

5.1. Evaluare potentiali adoptatori

- solicitarea scrisa se depune la unul sau mai multe tribunale pentru minori; daca depune in mai multe locuri, fiecare tribunal implicat trebuie sa fie informat; daca este cazul, se specifica disponibilitatea de a adopta mai multi frati sau copii cu dizabilitati/handicap³.
- cererea expira la 3 ani de la depunere si poate fi reinnoita
- instanta investigheaza, prin intermediul serviciilor publice sociale, a autoritatilor locale si a institutiilor sanitare, capacitatea de a deveni familie adoptiva; legea mentioneaza investigarea abilitatilor solicitantilor de a educa copilul, situatia personala si economica, starea de sanatate, situatia familiala, precum si motivatia pentru care doresc sa adopte.
- **evaluarile urmaresc capacitatea solicitantilor de a raspunde nevoilor unui anumit copil declarat adoptabil** (in cazul adoptiilor nationale) si respectiv o capacitate generica de a adopta (in cazul adoptiilor internationale)
- evaluarea trebuie finalizata in 120 de zile, cu posibilitate de prelungire, pentru motive intemeiate, cu inca 120 de zile

5.2. Potrivire

- in baza evaluarilor realizate, tribunalul pentru minori alege dintre solicitanti pe acela care raspunde in cea mai mare parte nevoilor copilului. Faptul ca solicitantii au adoptat deja un frate al copilului constituie un factor favorizant in procesul de selectie.

5.3. Plasament anterior adoptiei

- dispus de catre tribunalul pentru minori, dupa audierea parintilor biologici si a altor rude ale copilului; este audiat si copilul iar copiii peste 14 ani trebuie sa-si dea consimtamantul pentru acest plasament
- evolutia plasamentului se monitorizeaza de catre instanta, cu ajutorul serviciilor sociale; in caz de probleme, instanta poate dispune sustinerea familiei din punct de vedere psihologic si social
- durata plasamentului este de cel putin 1 an; instanta poate prelungi plasamentul cu inca un an, din oficiu sau la solicitarea adoptatorilor; in cazul in care acest plasament este revocat, instanta ia masuri de protectie cu caracter temporar pentru acel copil.

5.4. Incuviintare adoptie

- la finalul perioadei de plasament, tribunalul pentru minori decide daca va incuviinta adoptia sau nu
- copilul care a implinit varsta de 14 ani poate fi adoptat numai cu consimtamantul lui expres; acesta se exprima si daca minorul implineste varsta de 14 ani in timpul procedurilor de adoptie. Consimtamantul poate sa fie revocat in orice moment pana cand adoptia este definitiva.

³ au prioritate cererile care solicita adoptia copiilor cu varste peste 5 ani sau cu handicap

- in cazul copilului care a implinit varsta de 12 ani, acesta va fi ascultat personal; sub aceasta varsta copilul este ascultat tinand cont de capacitatea lui de discernamant.
- nu sunt mentionate de lege consimtamintele parintilor biologici/tutorilor

5.5. Servicii post-adoptie

- nu exista un serviciu special pentru faza post-adoptie;
- accentul este pus pe cooperarea cu familia in faza anterioara incuviintarii adoptiei. Initierea cooperarea post-adoptie este la latitudinea familiei adoptive, care poate opta pentru formele de suport/serviciile oferite de sistemul general de servicii sociale familiilor care se confrunta cu o problema in relatie cu copilul lor.

6. Confidentialitate (accesul la informatii cu privire la originea copilului)

- adoptatul trebuie sa fie informat cu privire la acest statut al sau, parintii adoptivi facand acest lucru in modurile si la momentul pe care il considera ei cel mai potrivit.
- adoptatul are acces la informatii privind originea sa si identitatea parintilor biologici numai dupa implinirea varstei de 25 de ani; poate accesa aceste informatii dupa implinirea varstei de 18 ani daca lipsa lor ar afecta in mod serios (dovedit) dezvoltarea sa fizica sau psihica;
- pentru acces, adoptatul depune o cerere la tribunalul de minori de la domiciliul sau; tribunalul aduna toate informatiile de natura sociala si psihologica necesare pentru a putea evalua in ce masura accesul la informatiile mentionate anterior ar putea duce la o ruptura severa in echilibrul mental ori fizic al applicantului. Doar dupa ce a finalizat aceste investigatii instanta poate autoriza accesul la aceste informatii printr-o autorizatie.
- accesul la informatii nu va fi permis in situatia in care adoptatul nu a fost recunoscut la nastere de catre mama adoptiva, ori cand cel putin unul dintre parintii biologici au declarat ca nu vor sa fie cunoscuti sau au consimtit la adoptie cu conditia sa ramana anonimi.
- prin exceptie de la aceste prevederi, autorizatia nu este necesara in cazul adoptatilor majori, atunci cand parintii adoptivi sunt morti sau nu pot fi urmariti.
- oficiile de stare civila sau orice alta agentie, autoritate sau birou public ori privat este obligat prin lege sa refuze sa dea orice stire, informatie, certificate, extrase ori copii din care relatia de adoptie reiese in orice fel, daca acest lucru nu este autorizat in mod expres de autoritatile judiciare; aceasta autorizatie nu este necesara atunci cand solicitarea vine din partea registrului de stare civila care verifica impedimentele la casatorie.
- informatii privind identitatea parintilor biologici pot fi furnizate parintilor adoptivi ca detinatori ai autoritatii parentale, in baza autorizatiei autoritatilor judiciare, doar daca se dovedeste ca exista motive serioase. Instanta trebuie sa certifice ca oferirea acestor informatii a fost precedata si insotita de o pregatire si o asistenta corespunzatoare pentru copil. Informatiile pot fi de asemenea dezvaluite conducatorului unui spital ori unei institutii sanitare atunci cand cerintele privind necesitatea si urgenta sunt indeplinite si cand exista un pericol grav pentru sanatatea copilului.
- prin lege se institutie pedeapsa cu inchisoarea pana la 6 luni ori amenda intre 200.000-2.000.000 lire pentru toti cei care, in exercitarea atributiilor de serviciu, intra in posesia oricaror informatii care pot servi la urmarirea unei adoptii incuviintate si transmit mai departe aceste informatii sau fac cunoscute in orice mod informatii privind statutul de adoptat al unui copil

7. Costuri

- nu au fost identificate

8. Stimulente

- concediu similar cu concediul de maternitate

Alte particularitati:

1. exista posibilitatea oferita de art. 250 din codul Civil ca femeia sa nu-si recunoasca copilul, solicitand spitalului sa-i pastreze **anonimatul in momentul nasterii**. In acest caz este intocmit doar un dosar medical care cuprinde informatiile medicale referitoare la mama si copil. Doar medicul care trateaza ulterior copilul poate avea acces la dosar, cu autorizatie din partea reprezentantului legal al copilului.

2. se stabileste prin lege pedeapsa cu inchisoarea pana la un an sau amenzi pana la 2.500.000-5.000.000 lire pentru situatiile in care:

a) functionari publici ori persoane numite sa indeplineasca un serviciu public, care in exercitarea atributiilor lor, ajung sa cunoasca si nu aduc la cunostinta procurorului/instantei situatia oricarui copil aflat in stare de abandon

b) persoanele reprezentand institutiile publice sau private care nu transmit procurorului/instantei, potrivit obligatiilor legale, la fiecare 6 luni lista tuturor copiilor pe care ii au in grija ori care transmit informatii incorecte despre relatiile de familie ale acestora

- cu inchisoare de la 1 la 3 ani se pedepsesc cei care:

a) nerespectand prevederile legislatiei referitoare la adoptie plaseaza un copil in mod permanent la o terta parte sau il trimite in afara tarii pentru plasament permanent;

b) actioneaza ca intermediari in realizarea unui plasament de felul celor mentionate la punctul a).

1.8. OLANDA

1. Legislatie in vigoare:

- Codul Civil, cartea I, Titlul 12 art 227 – 231
- Actul din 21 decembrie 2000 cu privire la adoptia de catre doua persoane de acelasi sex, intrata in vigoare (amendament la Codul Civil)
- Actul din 21 decembrie 1951 privind plasamentul copiilor
- Actul din 8 august 1989 cu privire la protectia tinerilor

2. Structuri responsabile

- **la nivel administrativ:** servicii sociale publice si organisme private
- **la nivel judiciar:** tribunale pentru minori

3. Conditii pentru copil

- adoptia se poate realiza pana cand copilul implineste 21 de ani

4. Conditii pentru potentialii adoptatori

- pot adopta atat persoane singure, cat si cupluri, de acelasi sex sau de sexe diferite
- varsta celor/celui care adopta este cel putin 18 ani si maxim 40 de ani
- diferenta de varsta intre adoptat si adoptator trebuie sa fie de minim 18 ani. In cazul adoptiilor in familie (sotul adopta copilul celuilalt sot sau adoptia intre rude) diferenta minima este de 16 ani.

- in cazul persoanelor singure - trebuie sa fi avut in ingrijire si crestere un copil cel putin 3 ani
- in cazul cuplurilor hetero sau homosexuale, acestia trebuie sa aiba domiciliul in Olanda, sa faca dovada casatoriei, uniunii inregistrate sau acordului de coabitare si sa locuiasca impreuna de cel putin 3 ani, respectiv, sa aiba experienta de cel putin 1 an in ingrijirea si cresterea copilului ce urmeaza a fi adoptat.

Exceptie:

- in cazul cand copilul este adoptat de un cuplu format din 2 femei, partenera mamei avand posibilitatea de a depune cerere de adoptie imediat dupa nasterea copilului, ne mai fiind necesara perioada de 1 an de experienta in cresterea si ingrijirea copilului ce urmeaza a fi adoptat. In aceasta situatie se pastreaza insa conditia ca cele doua partenere sa locuiasca impreuna de cel putin 3 ani.

- in cazul unui cuplu trebuie sa existe acordul ambilor parteneri

Nu pot adopta:

- persoanele cărora legea nu le permite să se căsătorească
- bunicii nu își pot adopta nepoții

5. Etape

5.1. Evaluare potentiali adoptatori

- nu au fost identificate prevederi legale

5.2. Plasament anterior adoptiei

In situația în care un copil este lipsit de grija părintească, Consiliul pentru Protecția Copiilor va solicita curții judecătorești să adopte măsurile necesare pentru exercitarea autorității părintești. Astfel, prin hotarare judecătorească, copilul va fi încredințat unui tutore/reprezentant legal care de cele mai multe ori este o instituție de protecție a copilului responsabilă pentru plasarea copilului într-o familie de plasament în vederea unei posibile adopții. Copilul va fi încredințat temporar unei instituții din sistem, care mai apoi urmează să identifice o familie de plasament pentru acesta.

Parintii biologici ai copilului nu mai sunt implicați în deciziile referitoare la plasamentul copilului în situația în care copilul nu se mai afla sub îngrijirea/autoritatea lor, ci sub autoritatea tutorelui/reprezentatului desemnat de instanța.

Copilul poate fi inițial plasat într-o familie, de regula pe o perioada de 3 luni, timp in care mama poate să reconsidere gestul său. Dacă decizia mamei rămâne neschimbată în această perioadă, copilului va fi din nou plasat, numai că de data aceasta, într-o familie potențial adoptatoare. In cazuri excepționale, copilului poate fi adoptat de familia de plasament în care s-a aflat prima dată.

- adopția națională este posibilă doar în situația în care un copil este crescut și îngrijit pe o perioadă de timp (un an sau 3 ani în funcție de circumstanțe), urmând ca în toată această perioadă copilul sa aiba statutul de "foster child"/copil dat în plasament.

5.3. Incuviintare adoptie

- incuviintarea adoptiei este de competenta instantelor judecatoresti
- consimțăminte care trebuie exprimate pentru incuviintarea adopției:
 - o în cazul în care mama biologică este minoră, ea trebuie să fi împlinit vârsta de 16 ani la data cererii de adopție a copilului său, pentru a-și putea da consimțământul.
 - o copilul care a împlinit vârsta de 12 ani și care urmează să fie adoptat are dreptul să își dea consimțământul cu privire la această procedură și, de asemenea, va fi luată în considerare și opinia copilului care are vârsta sub 12 ani, dar care este considerat apt să își aprecieze rezonabil interesul.
- curtea de judecată poate trece peste lipsa consimțământului părinților biologici ai copilului în următoarele situații:
 - copilul și părinții biologici ai acestuia nu au trăit împreună într-un mediu familial;
 - părinții au facut uz de autoritatea lor, au abuzat copilul sau l-au neglijat grav;
 - parintele biologic a fost condamnat irevocabil pentru un delict săvârșit împotriva copilului (cf. Codului Penal)
- părinții biologici pot revoca consimțământul la adopție până la finalizarea adopției.

Adoptia isi face efectul din ziua hotariri judecatoresti.

- Adoptia poate fi revocata la numai la cererea celui adoptat numai in perioada cand are intre 20-22 de ani. Costurile procedurii pot fi suportate partial de catre stat, in situatia cand veniturile sunt insuficiente.

5.4. Servicii post-adopție

- nu au fost identificate

6. Confidentialitate (accesul la informatii cu privire la originea copilului)

Legislația olandeză nu conține prevederi legale privitoare la secretul și dezvăluirea adopției, cu excepția cazurilor în care mama biologică a beneficiat de serviciile Valkenhorst (o instituție al cărei scop este de a îngriji și asista mamele singure). În această situație, copiii acestor mame pot avea acces la toate documentele utilizate în procedura de adopție, inclusiv la informațiile referitoare la tatăl biologic, chiar dacă mama biologică nu își dă acordul. Asadar dreptul copilului la identitate prevalează ideii de confidențialitate a informațiilor.

La solicitarea copilului care a împlinit vârsta de 12 ani, a părinților adoptivi, sau a reprezentatului legal, aceste informații pot fi dezvăluite.

Exceptând autoritățile implicate în adopție și instituțiile de protecția copilului, agențiile care au mediat adopția nu pot furniza informațiile de care dispun unei terțe părți, decât cu acordul copilului care a împlinit vârsta de 16 ani. Dacă este incapabil să își aprecieze interesul, acordul/consimțământul va fi dat de părinții adoptatori sau de reprezentantul legal al acestuia.

7. Costuri

- costurile directe sunt cheltuielile curții și onorariul avocatului. O parte din onorariul avocatului o poate suporta statul în funcție de veniturile familiei adoptive.

8. Stimulente

- nu au fost identificate

Alte particularitati:

- daca cel adoptat are mai mult de 16 ani in momentul adoptiei, poate decide ce nume de familie sa poarte (cel al parintilor biologici sau cel al parintilor adoptivi)
- in situatii deosebite se poate cere consintamantul tatalui biologic chiar daca acesta nu a recunoscut copilul

3. Sinteza comparativa in tarile UE

2.1. Legislatie

Reglementarile in materia adoptiei nationale sunt cuprinse intr-o varietate de acte normative, de la Codul Civil (Austria, Germania, Olanda) pana la legi specifice in aceasta materie (Marea Britanie, Irlanda).

De regula, reglementarea cu privire la procedura adoptiei nationale se face intr-un act normativ de tipul celor anterior mentionate, care sunt completate cu acte in materia protectiei copilului, mai ales cu referire la statutul copiilor care pot fi adoptati, inclusiv exercitarea drepturilor si responsabilitatilor parintesti in relatie cu acestia.

Facem mentiunea ca cele mai actuale dar si cele mai detaliate reglementari in materia adoptiei nationale au fost identificate in Marea Britanie. Actualizari ale legislatiei in 2004 au fost facute in Danemarca (la Legea Adoptiei adoptata in 1972) si Cehia (la Legea privind protectia sociala si legala a copiilor din 1999).

2.2. Structuri responsabile

In ceea ce priveste structurile responsabile in materia adoptiei, de regula, exista o componenta administrativa, cu atributii in selectia potentialilor adoptatori, potrivirea cu copilul si plasamentul anterior adoptiei si una judecatoreasca, cu atributii decizionale (incuviintarea adoptiei). Exceptia de la aceasta regula o constituie Danemarca, unde, chiar daca exista o structura relativ similara cu celelalte tari, in ceea ce priveste organizarea si atributiile la nivel local, *incuviintarea adoptiei se face printr-un decret administrativ* al Departamentelor guvernamentale regionale (statsamtet).

La nivel local exista in toate tarile cuprinse in studiu serviciile sociale (avand diferite titlaturi) care sunt responsabile pentru selectia si evaluarea celor care solicita sa devina parinti adoptivi, activitatea lor fiind completata in unele tari (Marea Britanie, Danemarca) de o comisie care decide in acest sens; in Irlanda, aceasta comisie este organizata la nivel central. Responsabilitatile anterior mentionate pot fi realizate si de catre organisme private, care au obtinut o certificare in acest sens si care se afla sub o stricta

supraveghere din partea statului (prin reglementari specifice). Exceptie de la practica deciziei administrative de aprobare/atestare a adoptatorilor o constituie Italia, unde, acest atribut revine instantei judecatoresti, pe baza evaluarii serviciilor sociale.

La nivel central, au fost identificate trei structuri cu responsabilitati in materie:

- ministerul cu atributii in materie de protectie sociala sau protectia familiei (Cehia, Danemarca, Marea Britanie)
- ministerul justitiei (Italia)
- comisie centrala independenta, cu membrii numiti de Guvern (Irlanda)

2.3. Conditii pentru copil

Varsta celor adoptati trebuie sa fie in majoritatea statelor sub 18 ani; exceptia o constituie Olanda unde adoptia se poate realiza pana cand copilul implineste 21 de ani.

In ceea ce priveste o limita de varsta minima, exista tari in care acest lucru nu este reglementat in nici un fel si altele in care exista anumite limite; astfel, in Irlanda agentiile nu pot plasa un copil spre adoptie decat atunci cand copilul are cel putin 4 saptamani si respectiv 6 saptamani in Marea Britanie. Adaugand la aceasta varsta si perioada minima obligatorie de plasament anterior adoptiei, rezulta ca, in Irlanda nu poate fi incuviintata adoptia pentru copii mai mici de 6 saptamani si respectiv 19 saptamani in Marea Britanie. Legislatia din Germania mentioneaza si ea ca, pentru a fi adoptat, copilul trebuie sa aiba varsta mai mare de 8 saptamani.

Irlanda impune in plus si ca cel adoptat sa aiba **rezidenta in Irlanda**, chiar daca nu s-a nascut in aceasta tara.

In afara varstei, toate tarile au o **procedura prin care determina categoria de copii care pot fi adoptati**; aceste proceduri confera copilului statutul de adoptabil pe doua cai:

- prin mentionarea explicita si detalierea unei proceduri, de regula in fata instantei, de declarare a adoptabilitatii; motivele pentru care se ajunge la acesta procedura sunt relativ similare si se refera la :
 - o *abuzul sau neglijarea* copilului de catre parinti (definite in diferite forme, cu referire la perioada pentru care a avut loc dezinteresul ori de la care a disparut parintele si la faptul ca abuzul ori neglijarea le sunt imputabile parintilor);
 - o *imposibilitatea de a identifica parintii* (nu sunt cunoscuti, sunt disparuti).
- prin consimtamantul parintilor naturali si respectiv mentionarea faptului ca instanta poate trece peste lipsa consimtamantului parintilor biologici in incuviintarea adoptiei unui copil aflat in situatiile de mai sus⁴, chiar daca acest consimtamant este in principiu obligatoriu prin lege.
- prin combinarea celor doua modalitati mentionate (procedura de declarare a adoptabilitatii si consimtamantul parintilor naturali).

In tarile care fac obiectul studiului este utilizata cel mai frecvent a doua modalitate, consimtamantul parintilor biologici fiind mentionat in legislatia si procedurile tuturor tarilor

⁴ Olanda are o prevedere particulara, stabilind posibilitatea trecerii peste consimtamantul parintelui natral si in situatia in care acesta a fost condamnat irevocabil pentru un delict savarsit impotriva copilului (potrivit codului penal)

cuprinse in studiu (cu exceptia Italiei⁵). In doua tari (Marea Britanie si Cehia) din cele opt analizate se combina cele doua modalitati prin adaugarea la consimtamantul parintilor a procedurii de declarare a adoptabilitatii iar Italia pare sa aiba doar procedura de declarare a adoptabilitatii, fara obligativitatea consimtamantului parintilor biologici.

In ceea ce priveste **consimtamantul copilului la adoptie**, varsta de la care acesta este exprimat in mod obligatoriu variaza de la 12 ani in Olanda si Danemarca, la 14 ani in Germania (asistat de reprezentantul legal) si Italia; in Cehia este mentionat faptul ca este necesar consimtamantul copilului daca acesta este capabil sa ia in considerare consecintele adoptiei iar Marea Britanie face si ea o mentiune generica cu privire la necesitatea consimtamantului copilului. Danemarca si Cehia fac precizarea ca se face exceptie de la aceste consimtamente in situatiile in care "acest lucru ar afecta scopul adoptiei" sau respectiv "cand se considera ca obtinerea acestui consimtamant ar fi in detrimentul interesului superior al copilului".

In plus, Italia mentioneaza ca se asculta personal si copilul care a implinit 12 ani, sub aceasta varsta copilul fiind ascultat in functie de capacitatea lui de discernamant; in mod similar Olanda precizeaza si ea ca opinia copilului sub 12 ani este luata in considerare, daca acesta este considerat apt sa-si aprecieze rezonabil interesul. Dreptul de a fi audiat este mentionat de legislatia austriaca pentru adoptatul fara capacitate deplina de exercitiu, la implinirea varstei de 5 ani (exceptie se face daca a locuit deja cu adoptatorul pana la acel moment).

2.4. Conditii pentru adoptatori

Limita minima de varsta stabilita pentru adoptatori variaza in general de la 18 ani la 21 sau 25 de ani; Austria are cea mai ridicata varsta minima -28 de ani pentru mama si 30 pentru tata, cu exceptii in majoritatea tarilor in special pentru situatiile in care sotul adopta copilul celuilalt sot.

Limita maxima de varsta pentru adoptatori este stabilita in Olanda la 40 de ani si in Italia la 45 de ani, restul tarilor neavand fixata o astfel de limita; cu toate acestea, atat in Irlanda cat si Marea Britanie varsta este un factor important in evaluarea capacitatii de a adopta si cele mai multe agentii aplica limite maxime proprii.

Diferenta de varsta intre adoptat si adoptator, acolo unde apare, este in majoritatea statelor de cel putin 18 ani si maxim 40-45 de ani in cazul Olandei, Cehiei, Italiei, Germaniei (informal), Marii Britanii si Italiei; Austria mentioneaza o diferenta de minim 16 ani in cazurile in care adoptatul este copilul propriu al sotului/sotiei celui care adopta sau ruda cu adoptatorul. Legislatia Italiei mai precizeaza faptul ca aceasta limita poate fi "stinsa" daca instanta stabileste ca neincuviintarea adoptiei ar prejudicia in mod serios copilul.

Ca si regula generala, pot adopta atat *persoane singure* cat si *cupluri*; exceptie pare sa faca Italia, a carei legislatie mentioneaza doar cuplurile casatorite de cel putin 3 ani si care nu sunt separate *de facto*. In ceea ce priveste cuplurile, Olanda si Marea Britanie mentioneaza explicit faptul ca pot adopta si cuplurile formate din persoane de acelasi sex, iar in Germania si Austria poate adopta doar unul din partenerii cuplului de acelasi sex, ca si persoana singura. Danemarca, Italia, Irlanda si Cehia vorbesc doar despre cupluri

⁵ obligativitatea consimtamantului parintilor naturali este de altfel o prevedere (art. 5 alin. 1) a Conventiei europene in materia adoptiei de copii, ratificata de statele cuprinse in studiu, mai putin Olanda, exceptarea parintilor de la exprimarea acestui consimtamant ori trecerea peste refuzul consimtamantului gasindu-si si ele justificarea in aceeasi conventie (art. 5 alin. 3 si respectiv art. 5 alin.2 lit. b)

casatorite, cu mentiunea ca in Cehia exista in dezbaterile Parlamentului o lege privind recunoasterea legala a cuplurilor de acelasi sex, care interzice expres acestora sa adopte.

Alte conditii legate de cupluri intalnite in legislatia statelor cuprinse in studiu sunt:

- Italia: durata casatoriei de cel putin 3 ani si cuplul neseplat in fapt, chiar daca aceasta conditie poate fi considerata indeplinita si daca instanta certifica, luand in considerare toate circumstantele, ca sotii au locuit impreuna in mod stabil si continuu inainte de casatorie
- Austria: sotii trebuie sa adopte impreuna, exceptii: dacă copilul este al unuia dintre soți; dacă unul dintre soți nu este apt din punct de vedere legal; daca nu se cunoaște domiciliul unuia dintre soti de cel puțin un an; daca sunt despartiti de minim 3 ani; daca exista alte motive pentru care unul dintre ei nu ar trebui sa adopte (ex. varsta)
- Cehia: mariajul exista de cel putin 3 ani la momentul depunerii aplicatiei
- Marea Britanie: ambii membri ai cuplului trebuie sa aiba domiciliul in Marea Britanie de cel putin 1 an inainte de data solicitarii de incuviintare a adoptiei
- Irlanda: 1) aplicantii trebuie sa aiba rezidenta in mod obisnuit in Irlanda de cel putin 1 an inaintea pronuntarii unei adoptii; 2) doua persoane necasatorite nu pot sa adopte impreuna.
- Germania: sotii trebuie sa adopte impreuna
- Olanda: cuplurile trebuie 1) sa aiba domiciliul in Olanda, 2) sa faca dovada casatoriei, uniunii inregistrate sau acordului de coabitare si 3) sa locuiasca impreuna de cel putin 3 ani, respectiv, sa aiba experienta de cel putin 1 an in ingrijirea si cresterea copilului ce urmeaza a fi adoptat. Exceptie: in cazul cand copilul este adoptat de un cuplu format din 2 femei, partenera mamei avand posibilitatea de a depune cerere de adoptie imediat dupa nasterea copilului, ne mai fiind necesara perioada de 1 an de experienta in cresterea si ingrijirea copilului ce urmeaza a fi adoptat. In aceasta situatie se pastreaza insa conditia ca cele doua partenere sa locuiasca impreuna de cel putin 3 ani. In plus, in cazul unui cuplu trebuie sa existe acordul ambilor parteneri.

Referitor la *persoanele care adopta singure*, prevederi particulare au fost identificate dupa cum urmeaza:

- Irlanda: 1) persoana casatorita care adopta singura are nevoie de consimtamantul celuilalt sot, cu exceptia situatiilor in care locuiesc separat in anumite circumstante mentionate de lege; 2) o persoana singura care nu se incadreaza in una din categoriile - mama, tatal sau o ruda a copilului si respectiv persoana vaduva - poate adopta doar daca Comisia pentru Adoptii este convinsa ca, in acea situatie particulara, este nevoie de adoptie;
- Germania: prin exceptie de regula mentionata mai sus in cazul cuplurilor, persoana casatorita poate adopta singura doar daca unul intre soti este declarat legal in incapacitate de a adopta sau are varsta mai mica de 21 de ani
- Olanda: persoanele singure trebuie sa fi avut in ingrijire si crestere un copil cel putin 3 ani

In ceea ce priveste *interdictia expresa de a adopta pentru anumite categorii*, exista variatii destul de mari de la tara la tara:

- Danemarca, Irlanda, Marea Britanie, Cehia, Italia nu mentioneaza nici o astfel de interdictie
- Olanda considera ca nu pot adopta 1) persoanele carora legea nu le permite sa se casatoreasca si 2) bunicii nu pot adopta nepotii

- Germania mentioneaza ca un copil nu poate fi adoptat de către părinții săi „legali”. În mod normal, părinții biologici sunt și cei „legali”. Totuși, legea germană permite 2 excepții:
 - a) mama purtătoare este recunoscută ca mamă „legală” a copilului; mama biologică, cea care a donat ovulul, nu este mama „legală” a copilului și, prin urmare, îl poate adopta;
 - b) legea recunoaște ca tată „legal” al unui copil născut într-o căsătorie pe soțul mamei; dacă tatăl biologic al copilului nu este soțul mamei, el poate adopta copilul (dacă nu și-a stabilit paternitatea față de copil, caz în care este tatăl „legal” al copilului, fie că este sau nu soțul mamei);
- în Austria nu pot adopta 1) persoanele care sunt oficial responsabile de administrarea proprietii copilului 2) cuplurile de acelasi sex, 3) persoanele care au depus juramant de celibat.

2.5. Etape

2.5.1. Evaluare/atestare adoptatori

Cu exceptia Olandei, pentru care nu am reusit sa identificam prevederi legate de aceasta etapa, toate celelalte tari au un sistem de evaluare a potentialilor adoptatori, cu certificare ulterioare a capacitatii lor de a adopta. Tot ca si regula, aceasta evaluare se face de catre serviciile sociale locale de la domiciliul solicitantilor ori de catre un organism privat autorizat in acest sens; in cazul Germaniei, apare mentiunea particulara a implicarii unui “liber profesionist recunoscut” ca alternativa la serviciile sociale in efectuarea acestei evaluari.

De asemenea, sunt comune pentru aceasta etapa verificarea starii de sanatate⁶ a solicitantilor, a conditiilor de locuit, existenta sau nu a cazierului, stabilitatea relatiei etc. O sinteza bine structurata a itemilor in baza carora o persoana nu poate fi inclusa pe lista persoanelor care solicita incredintarea unui copil ori care pot fi incluse conditionat si care se regasesc intr-o masura mai mare sau mai mica la toate celelalte tari a fost identificata in cazul Cehiei (vezi fisa de tara). Efectuarea vizitelor in familie in cursul evaluarii, precum si folosirea asistentilor sociali pentru activitatile din aceasta etapa (atat in serviciile sociale cat si in comisiile administrative de decizie) apar si ele in mod destul de uniform in statele cuprinse in studiu.

Decizia de acordare sau nu a certificarii apartine in majoritatea cazurilor unei comisii administrative plasata la nivel local (Marea Britanie) sau central (Irlanda); atunci cand aceasta exista la ambele nivele, comisia de la nivel central functioneaza ca si structura de apel impotriva deciziilor celei de la nivel local⁷ (Danemarca). Numarul de membri in aceste comisii variaza de la 3 (Danemarca) la 10 (Marea Britanie - chiar 11 daca respectiva comisie este stabilita prin asociere de catre doua autoritati locale). Exceptie o constituie Italia, care, asa cum mentionam anterior, are aceasta decizie plasata la nivelul instantei, chiar daca evaluarea propriu-zisa se face tot la nivel administrativ.

In privinta termenelor aferente acestei etape, am identificat mentiuni in cazul Italiei (cererea expira in 3 ani de la depunere si poate fi reinnoita iar evaluarea trebuie finalizata in 120 de zile, cu posibilitatea de prelungire, pentru motive intemeiate, cu inca 120 de zile)

⁶ de mentionat faptul ca unele tari solicita o evaluare medicala foarte detaliata, nu doar un certificat care sa ateste in general starea de sanatate a solicitantilor (vezi spre exemplu fisa medicala pentru Danemarca in Anexe)

⁷ chiar daca este constituita la nivel local, comisia are membrii numiti pentru o perioada de 5 ani de catre ministerul de linie.

si respectiv al Marii Britanii (durata estimata a procesului de evaluare este intre 6 si 12 luni).

Ca si aspecte particulare se detaseaza 3 elemente legate de aceasta etapa, dupa cum urmeaza:

- verificarea in mod succesiv in aceasta etapa a *capacitatii generale de a adopta un copil*, urmata de *capacitatea de a adopta un copil anume desemnat* (Germania si Italia)
- *pregatirea potentialilor adoptatori* a fost identificata in Marea Britanie nu doar ca parte integranta din procesul de evaluare dar conditionand intr-un fel acest proces, prin faptul ca in general agentiile nu considera ca au de-a face cu o aplicatie serioasa decat atunci cand solicitantii au participat la un numar (4-6) de grupuri de informare si pregatire, argumentat de faptul ca pana nu stii suficient de multe despre adoptie si despre copiii care pot fi adoptati nu esti in masura sa ai o idee realista daca adoptia este potrivita sau nu pentru tine. Daca dupa aceste intalniri de grup aplicantul decide sa continue procesul se organizeaza vizitele la domiciliu, in cursul carora se discuta atat individual cat si cu toti membrii familiei/gospodariei aplicantului.
- existenta unui *mecanism independent de revizuire* a deciziei de respingere a solicitarii de a deveni adoptatori, existent tot in Marea Britanie, pentru asigurarea unei a doua opinii cat mai obiective asupra respectivei solicitari.

2.5.2. Potrivire si plasament anterior adoptiei

Odata obtinuta certificarea ca si adoptatori apare in multe situatii mentiunea unei perioade de asteptare pana la potrivirea/plasarea unui copil, perioada care, in cazul Austriei, se mentioneaza ca este in medie de 2 ani.

Etapa potrivirii copilului cu familia apare in mod explicit pentru Italia, Marea Britanie si Germania. Pentru Marea Britanie, in afara posibilitatii comune si celorlalte doua tari de realizare a potrivirii de catre agentia care a realizat si evaluarea adoptatorilor, exista varianta in care agentiile transmit familiile atestate catre *Registrul pentru Adoptii* al carui rol este sa faca legatura intre copiii care asteapta parinti adoptivi si adoptatori aprobati (pentru detalii, vezi fisa de tara).

In ceea ce priveste plasamentul anterior adoptiei, cu exceptia legislatiei din Danemarca, toate actele normative din celelalte tari au prevazut un plasament anterior adoptiei, a carui perioada variaza de la cel putin 3 luni (Cehia, Marea Britanie), 6 luni (Irlanda) la 1 an (Olanda - chiar 3 ani, in cazul persoanelor singure si Italia - cu posibilitate de prelungire pentru inca un an). Germania si Austria nu au o limitare a acestei perioade, ea putand varia de la caz la caz.

Ca si particularitati, mentionam situatia Olandei care plaseaza copilul intr-o prima faza (de regula pe o perioada de 3 luni) la o familie, timp in care mama poate sa-si reconsidere pozitia; daca decizia mamei ramane neschimbata in aceasta perioada, copilul va fi plasat din nou, de aceasta data intr-o familie potential adoptiva. In cazuri exceptionale copilul poate fi adoptat de familia de plasament in care s-a aflat prima oara.

Cazurile in care copilul se afla deja la familia respectiva sunt mentionate de regula ca exceptii de la plasamentul anterior adoptiei (tutela, asistenta maternală, rude pana la gradul 3, alta persoana care are in ingrijire copilul si doreste sa-l adopte, uneori completat

de mentiunea ca aceste plasamente trebuie sa fi durat cel putin durata minima prescisa de legislatia tarii respective pentru plasamentul anterior adoptiei).

Implicarea parintilor naturali ai copilului in etapa aceasta a plasamentului anterior adoptiei variaza de la cazul Olandei care mentioneaza clar ca acestia nu mai sunt implicati in deciziile referitoare la plasament in situatia in care copilul nu se mai afla in ingrijirea/autoritatea lor, ci sub autoritatea tutorelui/reprezentantului legal desemnat de instanta, la cel al Marii Britanii, a carei legislatie precizeaza ca, plasamentul spre adoptie se face cu consimtamantul parintelui/reprezentantului legal al copilului care poate, la acest moment ori ulterior, sa consimta si la incuviintarea adoptiei, de catre persoana pentru care si-a dat consimtamantul pentru plasament ori de catre o alta persoana aleasa de agentie; de asemenea, persoana care consimte la plasament poate, la acelasi moment ori ulterior, sa notifice agentia cu privire la: dorinta sa de a nu mai fi anuntat cu privire la incuviintarea adoptiei sau la dorinta sa de a revoca consimtamantul dat (revocarea se poate produce la orice moment).

2.5.3. Incuviintare adoptie

Incuviintarea adoptiei este o etapa care de regula este de competenta instantei judecatoresti; exceptia, asa cum mentionam anterior, o constituie Danemarca unde acest lucru se face printr-un decret administrativ al Departamentului Guvernamental Regional (Statsamtet) atunci cand, "urmare a unei investigatii in aceasta materie, se presupune ca acest lucru ocroteste si promoveaza bunastarea copilului care urmeaza sa fie adoptat si cand potentialii adoptatori doresc sa creasca ori au crescut copilul ori atunci cand alte motive speciale justifica adoptia". Tot ca si particularitate mentionam situatia Austriei unde adoptia se realizeaza printr-un contract scris intre adoptator si adoptat, urmat de o incuviintare judecatoreasca a acestui contract, urmare a petitiei uneia dintre parti si respectiv pe cea a Irlandei unde incuviintarea adoptiei revine Comisiei pentru Adoptii, organizata ca si structura centrala administrativa dar avand drept presedinte un magistrat de rang inalt.

Ca si elemente anterioare incuviintarii adoptiei, au fost identificate, cu variatii minore, urmatoarele aspecte:

- existenta perioadei minime de plasament anterior adoptiei
- consimtamintele parintilor biologici, ale adoptatorilor si respectiv al copilului

Aspectele legate de primul dintre elementele enumerate au fost deja prezentate in sectiunea 4.5.2. iar cele legate de consimtamantul copilului in sectiunea 4.3.. Ca urmare, vom detalia (ex. exprimarea consimtamantului functie de statutul parintilor, motivele pentru care se poate trece peste absentia consimtamantului ori pentru care nu se cere acest consimtamant, termenele, forma si conditiile in care se exprima si se revoca) doar aspectele legate de consimtamantul parintilor biologici (reprezinta practic o prezentare pe larg a situatiilor prezentate in sinteza la sectiunea cu privire la procedura prin care se determina copiii care pot fi adoptati) si a celor adoptatori, dupa cum urmeaza:

- **consimtaminte parinti biologici:**

Marea Britanie:

- incuviintarea se face cu consimtamantul parintilor naturali; motivele argumentate pentru care instanta poate trece peste consimtamantul parintilor naturali sunt:

- o parintele/reprezentantul legal nu poate fi gasit ori este incapabil sa-si dea consimtamantul (ex. pe motiv de incapacitate mintala)
- o parintele/reprezentantul legal refuza sa-si dea consimtamantul in mod nerezonabil

- parintele/reprezentantul legal a esuat in mod persistent si fara cauze rezonabile sa-si indeplineasca responsabilitatile parintesti fata de copil
- parintele/reprezentantul legal si-a abandonat sau neglijat copilul
- parintele/reprezentantul legal si-a tratat de o maniera persistenta in mod necorespunzator copilul
- parintele/reprezentantul legal si-a abuzat copilul

- instanta numeste o persoana (Reporting Officer) care verifica daca parintii naturali inteleg ce este adoptia si servesc ca si martori la consimtamantul pe care acestia il dau pentru incuviintarea adoptiei.

Irlanda:

- in mod normal este solicitat consimtamantul oricarei persoane care este parintele sau reprezentantul legal al copilului ori care are responsabilitati sau control fata de copil, atat pentru *plasarea lui in vederea adoptiei* cat si pentru *incuviintarea adoptiei*. Cum majoritatea copiilor plasati spre adoptie sunt nascuti in afara casatoriei, consimtamantul mamei este in mod normal solicitat. Consimtamantul tatalui este solicitat:

- atunci cand acesta s-a casatorit cu mama dupa nasterea copilului sau
 - atunci cand acesta a fost numit reprezentant legal al copilului sau i-a fost acordata custodia copilului printr-o decizie judecatoreasca sau de alt fel.

Legea Adoptiei solicita consultarea tatalui unui copil pentru care este propus un plasament in vederea adoptiei ori pentru care s-a depus o solicitare de incuviintare a adoptiei, dar in circumstante exceptionale Comisia poate autoriza cele doua proceduri si fara aceasta consultare atunci cand tatal nu este reprezentantul legal al copilului.

- atunci cand se pregateste adoptia de catre o agentie de adoptii, mama si tatal (daca este reprezentantul legal al copilului) ori alt reprezentant al copilului trebuie sa-si dea un consimtamant initial pentru plasarea copilului spre adoptie de catre societate. Acest consimtamant poate fi dat la orice moment dupa nasterea copilului.

- consimtamantul la incuviintarea adoptiei poate fi dat doar atunci cand copilul are cel putin 6 saptamani; el nu poate fi exprimat mai devreme de trei luni inainte de data solicitarii de incuviintare a adoptiei si poate fi retras in orice moment inaintea emiterii deciziei de incuviintare a adoptiei. *Consimtamantul pentru incuviintarea adoptiei trebuie dat intr-un format prescris de lege.*

- Comisia pentru Adoptii trebuie la randul ei sa fie convinsa ca toate persoanele care si-au dat consimtamantul la incuviintarea adoptiei inteleg natura si efectele acestui consimtamant, ale deciziei de incuviintare a adoptiei. Pentru a indeplini aceasta cerinta, Comisia numeste "persoane autorizate" pentru intervievarea partilor implicate (de regula mama), in numele sau. Dupa ce persoana respectiva si-a dat consimtamantul, ea este intervievata de aceasta persoana autorizata, care completeaza un chestionar impreuna cu persoana in cauza.

- Comisia poate renunta la consimtamant daca este convinsa ca persoana al carui consimtamant este cerut este incapabila sa-l exprime din motive de probleme mentale ori pentru ca nu poate fi gasita. Atunci cand o mama care a consimtit initial la plasamentul spre adoptie esueaza, neglijeaza ori refuza sa-si dea consimtamantul la incuviintarea adoptiei ori isi retrage consimtamantul deja dat, parintii adoptivi care solicita incuviintarea adoptiei se pot adresa tribunalului de mare instanta. Acesta, daca este convins ca este in interesul superior al copilului poate pronunta o hotarare prin care acorda custodia copilului parintilor adoptivi pentru o anumita perioada de vreme si autorizeaza Comisia pentru Adoptii sa se dispenseze de consimtamantul mamei la incuviintarea adoptiei in favoarea lor pe acea perioada de timp.

- consimtamantul nu este cerut pentru adoptia unui copil ai caror parinti au esuat in indeplinirea responsabilitatilor fata de ei, pentru care tribunalul de mare instanta a pronuntat o hotarare in acest sens.

Acest lucru se intampla daca sunt intrunite urmatoarele conditii:

1. fata de parinti

- din motive fizice sau morale parintii au esuat in indatoririle lor fata de copil pentru o perioada de cel putin 12 luni inaintea momentului depunerii solicitarii
- este probabil ca acest esec sa continue pana cand copilul va implini 18 ani
- acest esec constituie un abandon din partea parintilor a tuturor drepturilor parintesti,
- din cauza acestui esec, Statul ca si gardian al bunurilor comune, trebuie sa suplineasca locul parintilor

2. fata de copil

- la momentul depunerii solicitarii se afla in custodia celor care solicita dispensarea de consimtamantul parintilor
- perioada de custodie este cel putin 12 luni neintrerupte inaintea depunerii solicitarii

3. adoptia copilului de catre aplicanti este o masura potrivita prin care sa se suplineasca locul parintilor

- daca o mama se razgandeste cu privire la adoptie inaintea incuviintarii acesteia si isi cere copilul inapoi dar parintii adoptivi nu sunt de acord cu acest lucru, aceasta are posibilitatea sa initieze procedurile legale pentru redobandirea custodiei copilului.

Cehia: sunt solicitate chiar daca parintii sunt minori; nu sunt necesare daca:

1. - acestia nu au manifestat un interes corespunzator fata de copil in mod permanent pentru cel putin 6 luni, mai ales prin nevizitarea copilului, prin neindeplinirea obligatiei de intretinere fata de copil in mod regulat si voluntar ori prin faptul ca nu au incercat sa rezolve problemele sociale si familiale in limita posibilitatilor lor in asa fel incat sa fie capabili sa ingrijeasca singuri copilul, sau

- daca acestia nu au manifestat nici un interes fata de copil pentru cel putin 2 luni de la nasterea copilului, chiar daca nu a existat nici un impediment care sa-i impiedice din manifestarea acestui interes.

- satisfacerea conditiilor mentionate mai sus este decisa de catre instanta, urmare a solicitarii autoritatii pentru protectia socio-legala a copilului in calitate de curator al copilului ori la solicitarea parintilor copilului.

2. - consimtamantul parintilor firesti nu este necesar daca parintii consimt la adoptie in avans, fara o legatura cu o anumita familie de adoptatori. Consimtamantul in avans trebuie dat in scris de catre parintele care merge personal in instanta ori la autoritatea pentru protectia socio-legala a copilului. Consimtamantul nu poate fi dat inainte de implinirea de catre copil a varstei de 6 saptamani. Consimtamantul poate fi revocat doar pana la momentul in care copilul este plasat in custodia viitorilor parinti adoptivi.

- in cazurile mentionate la 1 si 2 mai sus *adoptia necesita consimtamantul unui curator* numit pentru copilul adoptat in vederea reprezentarii in procedurile adoptiei.

Danemarca

- consimtamantul parintilor trebuie obtinut pentru toate persoanele sub 18 ani si minore.
 - o In cazul in care *unul dintre parinti* nu mai are responsabilitati parintesti, nu poate fi gasit sau din motive de boala, deficienta mintala ori alte conditii similare sunt incapabil sa-si exercite drepturile si obligatiile, este necesar doar consimtamantul celuilalt parinte. Daca *ambii parinti* sunt in una dintre situatiile anterior mentionate, consimtamantul se exprima de catre reprezentantul legal al copilului. Chiar si in aceste situatii, este obligatorie obtinerea unei *declaratii* din partea parintilor inaintea luarii unei decizii, daca nu se considera ca acest lucru este fundamental in detrimentul interesului superior al copilului sau ar cauza intarzieri nejustificate in proceduri.

- Consimțământul se da în *scris* în fața unui reprezentat al Statsamtet-ului ori a altei instituții ori autorități aprobate în acest sens de către Ministerul Familiei.
- Înaintea exprimării consimțământului, părinții/reprezentanții legali trebuie *instruiți* cu privire la efectele legale ale adopției și ale consimțământului lor.
- Consimțământul la adopție poate să nu fie acceptat înainte de împlinirea termenului de *trei luni* de la nașterea copilului, cu excepția unor circumstanțe excepționale.
- Dacă consimțământul părinților/reprezentantului legal dat în condițiile menționate anterior este *revocat*, adopția poate fi încuviințată dacă, în considerarea bunăstării copilului, se consideră nerezonabilă revocarea consimțământului.
- Dacă consimțământul *nu poate fi obținut*, Statsamtet-ul poate totuși încuviința o adopție în circumstanțe speciale când este de importanță decisivă pentru bunăstarea copilului. În situația în care copilul este în îngrijirea unei autorități pentru copii sau tineret, trebuie obținut consimțământul unei comisii speciale (Social Appeals Board). La solicitarea acestei comisii, Statsamtet-ul poate da permisiunea ca un copil aflat în grija autorităților să fie “eliberat pentru adopție”, chiar dacă consimțămintele părinților nu au putut fi obținute; această permisiune se acordă doar în condițiile anterior menționate (în circumstanțe speciale când este de importanță decisivă pentru bunăstarea copilului).

Austria

Nu este necesar consimțământul părintelui natural dacă nu este capabil la o exprimare rezonabilă nu doar temporar; dacă domiciliul nu îi este cunoscut de cel puțin 6 luni.

- este necesar consimțământul părintelui biologic al adoptatului deoarece dacă există un conflict între interesul superior al copilului biologic și adopție, atunci adopția nu se va încheia, mai ales atunci când e vorba de educația și creșterea copilului biologic.

- dacă reprezentantul legal al copilului refuză să-și dea consimțământul, curtea de judecată îl va substitui, la solicitarea adoptatului sau adoptatorului, în cazul în care nu există motive care să justifice refuzul.

Germania

- sunt necesare consimțămintele ambilor părinți biologici, indiferent de starea lor civilă

- părinții biologici nu-și pot exprima consimțământul decât după ce copilul a împlinit vârsta de 8 săptămâni

- începând cu reforma din 1998, tatălui biologic care nu este căsătorit cu mama copilului îi sunt recunoscute aceleași drepturi și instanța îi cere consimțământul acestuia.

- dacă părinții nu sunt căsătoriți și nu există o declarație privind faptul că amândoi dețin custodia asupra copiilor, tatăl biologic își poate exprima consimțământul chiar înainte de nașterea copilului. Dacă tatăl biologic depune o cerere pentru custodia copilului, instanța poate da o hotărâre în ceea ce privește adopția numai după ce a soluționat cererea de custodie a tatălui biologic.

- în cazul persoanei căsătorite care adoptă singură, soțul trebuie să-și exprime consimțământul;

- dacă o persoană majoră căsătorită este adoptată, soțul acesteia trebuie să-și exprime consimțământul la adopție

Toate consimțămintele trebuie exprimate printr-un act notarial. Orice consimțământ devine valid dacă este acceptat de instanță.

Consimțământul trebuie exprimat personal, nu poate fi delegată nimănui această sarcină.

Cu excepția consimțământului exprimat de copilul cu vârsta mai mare de 14 ani, nici un alt consimțământ nu poate fi revocat.

Orice consimțământ își pierde valabilitatea dacă instanța a respins cererea de adopție sau a retras-o. Același lucru este valabil și pentru consimțămintele părinților, dacă sentința de adopție nu s-a pus în aplicare în termen de 3 ani de la exprimarea lor.

Situații în care nu este necesar consimțământul

- în situația în care părintele/părinții se află în incapacitate sau domiciliul acestora nu este cunoscut. În acest din urmă caz, instanța face demersuri pentru aflarea domiciliului, iar după 6 luni poate să-l declare necunoscut.
- pe baza cererii copilului, autoritatea tutelară va putea trece de consimțământul unuia dintre părinți dacă există grave încălcări ale obligațiilor părintești, neglijarea copilului sau dacă nerealizarea adopției ar aduce prejudicii mari copilului;
- în cazul neglijenței, se poate trece peste consimțământul părinților biologici, acesta neconstituind un motiv atât de grav, decât după de părinții biologici au fost consiliați de către oficiul de tineret și de la această consiliere au trecut cel puțin 3 luni;
- dacă părinții nu-si îndeplinesc obligațiile părintești, iar autoritatea pentru tineret i-a informat despre posibilitatea de a se trece peste consimțământul lor și ei au fost de acord, dar numai după o perioadă de 3 luni de la data când au fost informați.

Olanda

- în cazul în care mama biologică este minoră, ea trebuie să fi împlinit vârsta de 16 ani la data cererii de adopție a copilului său, pentru a-și putea da consimțământul.
- curtea de judecată poate trece peste lipsa consimțământului părinților biologici ai copilului în următoarele situații:
 - copilul și părinții biologici ai acestuia nu au trăit împreună într-un mediu familial;
 - părinții au făcut uz de autoritatea lor, au abuzat copilul sau l-au neglijat grav;
 - parintele biologic a fost condamnat irevocabil pentru un delict săvârșit împotriva copilului (cf. Codului Penal)
- părinții biologici pot revoca consimțământul la adopție până la finalizarea adopției.

Italia

- nu sunt menționate de lege consimțămintele parinților naturali
 - **consimțăminte adoptatori:**
- sunt solicitate de către toate statele cuprinse în studiu.

Elemente cu caracter particular legate de aceasta etapă au fost identificate în procedurile următoarelor state:

Cehia:

- înainte de incuviintarea adopției, instanța trebuie să-i instruiască pe părinții adoptivi cu privire la scopul, conținutul și consecințele/efectele adopției.
- pe baza evaluărilor medicale și a altor evaluări necesare, instanța trebuie să examineze starea de sănătate a părinților adoptivi, calitățile lor personale și motivația de a adopta și să se pronunțe dacă acestea nu vin în contradicție cu scopul adopției; instanța trebuie să aducă la cunoștința părinților adoptivi și a reprezentanților legali ai copilului rezultatele adopției. Instanța trebuie de asemenea să certifice starea de sănătate a copilului adoptat și să comunice părinților adoptivi și reprezentantului legal al copilului rezultatul acestei examinări. Instanța trebuie să ceară și autorității pentru protecția socio-legală a copilului să-și exprime opinia.

Irlanda:

- adoptia nu este incuviintata pana cand Comisia pentru Adoptii nu este convinsa de capacitatea de a adopta a fiecarui solicitant in parte. Comisia are o echipa de asistenti sociali care viziteaza la domiciliu solicitantii si raporteaza Comisie asupra celor constatate. La primirea cererii de incuviintare a adoptiei, Comisia numeste un asistent social responsabil pentru fiecare solicitare; acesta va face cel putin doua vizite la domiciliul viitorilor adoptatori.

Germania:

- înainte de a delibera, curtea audiază și agenția implicată în procesul de adopție (sau, dacă nu a fost implicată nici o agenție, autoritatea locală de tineret).

Situatii de **revocare sau anulare a adoptiei** au fost intalnite in legislatiile urmatoarelor state:

Danemarca:

- adoptia poate fi revocata de catre Ministerul Familiei atunci cand adoptatorii si parintii naturali ai copilului adoptat sunt de acord cu acest lucru iar revocarea este in interesul superior al copilului. Daca adoptatorii au decedat, la solicitarea parintilor naturali, adoptia se poate revoca de catre Ministerul Familiei daca acest lucru este in interesul superior al copilului. In ambele situatii sunt aplicabile aceleasi reguli referitoare la consimtamantul copilului ca si la incuviintarea adoptiei.

- adoptia poate fi revocata de catre instanta atunci cand adoptatorul este gasit vinovat de rele tratamente asupra copilului, de a fi esuat in mod persistent in indeplinirea responsabilitatilor parintesti fata de copil sau atunci cand, pentru orice alt motiv, revocarea se considera a fi in interesul superior al copilului.

- ca elemente de protectie pentru copil in situatia revocarii adoptiei, legea mentioneaza: 1) instanta poate decide odata cu revocarea si obligatia pentru adoptator de a oferi intretinere copilului; 2) dupa revocare, copilul poate fi reintegrat in familia sa naturala, daca acest lucru este in interesul sau superior. atunci cand se revoca o adoptie pentru o persoana care a implinit varsta de 18 ani, ministerul familiei sau instanta poate decide reinstalarea relatiilor legale cu familia de origine daca parintii naturali consimt la acest lucru; chiar daca numai unul dintre parintii naturali consimte la acest lucru, se poate decide reluarea relatiilor cu familia naturala.

- in plus legislatia daneza mentioneaza ca adoptia nu va fi incuviintata daca oricare dintre partile chemate sa consimta la adoptie ar da sau ar primi orice fel de plati ori alte foloase, inclusiv compensatii pentru pierderea unor venituri/castiguri. Orice persoana care cunoaste aceste aspecte poate fi solicitata de catre Statsamtet sa ofere toate informatiile pe care le cunoaste, astfel incat aceasta institutie sa decida daca orice plati ori foloase au fost primite de catre oricare dintre parti.

- fapta oricarei persoane care, in calitate de intermediar, plateste pentru a obtine consimtamantul la adoptie se pedepseste cu amenda sau inchisoare de pana la 4 luni.

Germania:

Anularea adoptiei se poate face din oficiu. În cazul în care adoptatul este minor, autoritatea tutelară poate cere anularea adopției, în baza unor motive bine întemeiate care sunt în interesul superior al copilului. Odată cu anularea, se întrerup toate legăturile de rudenie create pe baza adopției, încetează toate drepturile și obligațiile dobândite și sunt reluate legăturile de rudenie cu familia sa biologică. Anularea sentinței de adopție poate fi pronunțată numai dacă familia biologică poate relua copilul în îngrijire sau dacă această

revocare se face pentru a permite o nouă adopție. Altfel instanța numește un curator pentru copil.

Austria:

instanța poate revoca încuviințarea adopției, având efect retroactiv:

- Din oficiu sau la cererea uneia dintre părți, dacă după ce a făcut contractul de adopție, adoptatorul și-a pierdut capacitatea legală de exercițiu; excepție face atunci când redobândește capacitatea legală de exercițiu și anunță că dorește să continue adopția.
- Din oficiu sau la cererea uneia dintre părți dacă, adoptatul nu avea capacitate deplină de exercițiu și a încheiat personal contractul de adopție, excepție se face atunci când reprezentantul legal sau adoptatul, ulterior, după ce a dobândit capacitatea deplină de exercițiu și-a dat consimțământul, sau instanța a substituit refuzul consimțământului ulterior al reprezentantului legal, dacă este în interesul superior al copilului
- Din oficiu sau la cererea uneia dintre părți dacă adoptatul a fost adoptat de mai mult de o persoană, exceptând cazul în care adoptatorii erau căsătoriți unul cu celălalt la momentul încuviințării adopției.
- Din oficiu sau la cererea uneia dintre părți dacă contractul de adopție a fost încheiat exclusiv sau predominant cu intenția de a da posibilitatea adoptatului să obțină numele mamei/tatalui adoptiv, sau cu intenția de a crea aparența unei adopții pentru a putea ascunde o relație sexuală ilegală.
- Din oficiu sau la cererea uneia dintre părți dacă contractul de adopție nu a fost încheiat în scris și nu au trecut mai mult de 5 ani de când încuviințarea și-a produs efectul.

Adopția este anulată dacă:

- declarațiile uneia dintre părți sau a uneia dintre persoanele care consimte la adopție au fost determinate prin ademenire, înșelătorie sau constrângere, și persoana în cauză cere anularea adopției în cel mult un an de la descoperirea înșelăciunii
- anulare din oficiu dacă menținerea adopției ar afecta serios situația adoptatului minor
- la cererea adoptatului, dacă anularea adopției contribuie la bunăstarea sa, urmarea anularii sau destrămării căsătoriei părinților săi adoptatori sau ca urmarea decesului
- Dacă unul dintre părinții adoptatori împreună cu adoptatul cu capacitatea legală de exercițiu cer anularea adopției

2.5.4. Servicii post-adopție

Ca și **element de generalitate** pentru toate țările cuprinse în studiu putem spune că nu a fost identificat un serviciu special pentru faza post-adopție reglementat în mod distinct. De regulă, accentul este pus pe cooperarea cu familia în faza anterioară încuviințării adopției. Inițierea cooperării post-adopție este la latitudinea familiei adoptive, care poate opta pentru formele de suport/serviciile oferite de sistemul general de servicii sociale, publice sau private, familiilor care se confruntă cu o problemă în relație cu copilul lor.

Excepție de la această situație face **Marea Britanie, unde** există un act normativ separat care reglementează accesul la, tipologia și modul de acordare a serviciilor pentru familiile adoptive. Acesta cere autorității locale să evalueze nevoia de suport/srijin a familiei adoptive și respectiv a copilului plasat ori adoptat. În Anglia și Țara Galilor toate autoritățile locale sunt obligate să ofere o gamă de servicii de suport pentru adopție în aria lor teritorială. Acestea sunt:

- suport financiar
- grupuri de suport pentru parinti adoptivi si copii adoptati
- suport pentru organizarea contactului intre copiii adoptati si rudele lor biologice ori alte persoane importante pentru copil
- servicii terapeutice
- cursuri de formare pentru adoptatori pentru a intalni copii cu nevoi speciale, ingrijire de ragaz (respice care) si alte servicii pentru a sustine plasamentul
- consiliere, indrumare si informare

Nevoia pentru servicii post-adoptie se evalueaza inca inainte sa se realizeze plasarea copilului (din faza de evaluare si aprobare a adoptatorilor). *Autoritatea locala responsabila pentru copil* este raspunzatoare din punct de vedere financiar pentru toate nevoile de suport si contact ale familiei adoptive, asa cum au fost acestea agreeate inainte de incuviintarea adoptiei. Aceasta este raspunzatoare de asemenea pentru orice nevoi care apar dupa data incuviintarii adoptiei, pentru o perioada de trei ani; autoritatea locala poate sa ofere ea insasi aceste servicii sau poate aranja ca o alta agentie sau organizatie sa preia aceasta sarcina. Dupa termenul de trei ani, daca familiile adoptive necesita sprijin, *autoritatea locala de la domiciliul* lor trebuie sa realizeze o evaluare a nevoilor lor si sa decida daca ofera sprijin; exceptie fac situatiile in care familia a beneficiat de sprijin financiar neintrerupt inca de dinainte de incuviintarea adoptiei, sprijin platit de catre autoritatea locala a copilului, cand sprijinul ramane responsabilitatea acestei autoritati locale atata vreme cat familia indeplineste criteriile pentru acordarea lui.

2.6. Confidentialitate (accesul la informatii cu privire la originea copilului)

Toate tarile cuprinse in studiu au mentiuni in legislatie legate de modalitatea si conditiile de acces la informatiile cu privire la originea copilului. Aceste reglementari au un caracter foarte general, cum este cazul Germaniei, Danemarcei si Cehiei, Austria sau cu elemente de detaliu, spre exemplu Italia, Olanda, Marea Britanie si Irlanda.

In afara unor conditionari care apar in general la toate tarile, legate in principal de:

- persoanele care au acces la aceste informatii,
- varsta acestora,
- institutia careia i se adreseaza o cerere de acces la informatii de acest gen,
- eventuale consimtaminte din partea adoptatorilor ori a parintilor naturali

au mai fost identificate si alte categorii de elemente reglementate pentru acest aspect extrem de delicat si deseori controversat al procesului de adoptie:

- categoriile de informatii care pot fi accesate
- situatii in care accesul la informatii nu este permis
- institutii care decid asupra solicitarii unor astfel de informatii, modalitatea de luare a unei decizii, documente eliberate in acest sens
- obligativitatea evaluarii impactului pe care dezvaluirea acestor informatii l-ar putea avea asupra celor implicati (in special asupra copiilor)
- pedepse pentru nerespectarea reglementarilor legate de acest subiect

Cu caracter absolut particular mentionam situatia Irlandei unde, in 2005, Comisia pentru Adoptii a infiintat in cadrul structurii sale Registrul privind Preferintele in Contactarea celor implicati in Adoptia Nationala (**National Adoption Contact Preference Register**). Scopul acestui Registru este sa faciliteze contactul dintre persoanele adoptate si familiile lor biologice. Participarea (inscrierea) este voluntara iar contactul prin intermediul acestei structuri este initiat doar atunci cand ambele parti doresc acest lucru.

Registrul permite si alegerea **nivelului de contact** pe care fiecare doreste sa-l aiba, posibilitatile fiind:

- intalniri in persoana
- schimb de scrisori/informatii sau contact prin intermediul telefonului/e-mail
- nici un contact momentan dar dorind sa impartaseasca informatii medicale
- nici un contact momentan dar dorind sa impartaseasca informatii personale
- nici un contact deocamdata.

2.7. Costuri

Nu au fost identificate costuri in relatie cu procedura adoptiei interne, cu exceptia mentiunii pentru Olanda a cheltuielilor de judecata si onorariului avocatului (o parte din onorariul avocatului poate fi suportat de catre stat in functie de veniturile familiei adoptive).

2.8. Stimulente

Au fost identificate doar in situatia Marii britanii, fiind prezentate pe larg in sectiunea 3.1., punctul 8.

2.9. Alte particularitati

Olanda:

- daca cel adoptat are mai mult de 16 ani in momentul adoptiei, poate decide ce nume de familie sa poarte (cel al parintilor biologici sau cel al parintilor adoptivi)
- in situatii deosebite se poate cere consimtamantul tatalui biologic chiar daca acesta nu a recunoscut copilul

Italia:

1. exista posibilitatea oferita de art. 250 din codul Civil ca femeia sa nu-si recunoasca copilul, solicitand spitalului sa-i pastreze **anonimatul in momentul nasterii**. In acest caz este intocmit doar un dosar medical care cuprinde informatiile medicale referitoare la mama si copil. Doar medicul care trateaza ulterior copilul poate avea acces la dosar, cu autorizatie din partea reprezentantului legal al copilului.

2. se stabileste prin lege pedeapsa cu inchisoarea pana la un an sau amenzi pana la 2.500.000-5.000.000 lire pentru situatiile in care:

- a) functionari publici ori persoane numite sa indeplineasca un serviciu public, care in exercitarea atributiilor lor, ajung sa cunoasca si nu aduc la cunostinta procurorului/instantei situatia oricarui copil aflat in stare de abandon
 - b) persoanele reprezentand institutiile publice sau private care nu transmit procurorului/instantei, potrivit obligatiilor legale, la fiecare 6 luni lista tuturor copiilor pe care ii au in grija ori care transmit informatii incorecte despre relatiile de familie ale acestora
- cu inchisoare de la 1 la 3 ani se pedepsesc cei care:
 - a) nerespectand prevederile legislatiei referitoare la adoptie plaseaza un copil in mod permanent la o terta parte sau il trimite in afara tarii pentru plasament permanent;
 - b) actioneaza ca intermediari in realizarea unui plasament de felul celor mentionate la punctul a).

Austria:

- daca adoptia este facuta de o persoana singura, filiatia adoptatului cu parintele natural de sex opus parintelui adoptiv nu este eliminata.

Danemarca:

1. legea adoptiei include prevederi legate de **mamele-surogat**: nici o forma de asistenta nu poate fi oferita sau primita cu scopul stabilirii unui contact intre o femeie si o persoana care doreste ca acea femeie sa poarte un copil pentru ea. Nici un fel de publicitate nu poate fi facuta cu scopul stabilirii unui contact de genul celui mentionat anterior. Incalcarea acestor prevederi se pedepseste cu amenda sau inchisoare pana la 4 luni.

2. legea adoptiei include prevederi referitoare la **copiii in asistenta maternală**: asistenta in aranjarea unui plasament pentru un copil sub varsta de 14 ani la asistenti maternali, pentru o perioada extinsa sau nedefinita, poate fi acordata sau primita de la o institutie publica sau cu consimtamantul anterior al acesteia. Publicitatea pentru asistenti maternali in conditiile mentionate anterior poate fi realizata de catre sau cu consimtamantul autoritatii publice. Incalcarea acestor prevederi se pedepseste cu amenda sau inchisoare pana la 4 luni.

3. prevederile din legea adoptiei referitoare la interventia **organizatiilor private** sunt strict legate de adoptia copiilor care nu sunt de nationalitate daneza.

Cehia:

- **exista doua tipuri de adoptie**: o asa numita adoptie "simpla" si o adoptie cu efecte depline. Diferenta dintre cele doua este data de posibilitatea de a o revoca pe prima. In rest efectele juridice sunt aceleasi, in ambele situatii, odata pronuntata adoptia, legaturile de rudenie/filiatie cu parintii biologici fiind intrerupte. Adoptia "simpla" poate oricand fi transformata in adoptie cu efecte depline, cata vreme sunt respectate in continuare prevederile legale (copilul este in continuare minor). In cazul adoptiilor "simple" pot adopta si persoanele singure.